

Kommunedelplan for barnehage- og skolekapasitet 2026-2037

Kommunedirektørens forslag
Mars 2026

Sarpsborg
kommune

SAMMENDRAG	4
DEL 1 – FORANKRING, RAMMER OG FØRINGER	8
1. PLANENS FORMÅL	8
2. PLANPROSESSEN	9
3. OVERORDNEDE RAMMER OG FØRINGER FOR BARNEHAGE, GRUNNSKOLE OG SKOLEFRITIDSORDNING	10
NASJONALE RAMMEBETINGELSER FOR BARNEHAGEN	11
NASJONALE RAMMEBETINGELSER FOR GRUNNSKOLEN	12
KOMMUNALT PLANVERK OG FØRINGER	12
4. PRINSIPPER OG OVERORDNEDE FORUTSETNINGER FOR BARNEHAGE- OG SKOLESTRUKTUR I SARPSBORG	14
SKOLER OG BARNEHAGER FOR ALLE BARN	14
OVERORDNEDE PRINSIPPER FOR BARNEHAGE- OG SKOLETILBUDET I SARPSBORG	14
SKOLESTRUKTUR OG SKOLESTØRRELSE	16
SKOLESTØRRELSE - BETYDNING FOR ELEVENS TRIVSEL OG LÆRINGSUTBYTTE	17
BARNETS BESTE-VURDERING	18
CRPD OG FORSTERKEDE SKOLEAVDELINGER:	21
SKYSS, AVSTAND OG REISETID	23
NÆRMILJØFOKUSET	23
FLERBRUK OG SAMBRUK AV LOKALER	23
EIENDOMSSTRATEGISKE VALG	24
5. KUNNSKAPSGRUNNLAG FRA NORCONSULT	25
METODER OG FORUTSETNINGER	26
INVESTERINGSBEHOV	26
6. BEFOLKNINGSUTVIKLING OG BEFOLKNINGSFRAMSKRIVINGER – PROGNOSE	27
FLYTTING INNAD, SAMT TIL OG FRA SARPSBORG KOMMUNE	28
FRAMSKRIVINGER FOR BARNETALLSUTVIKLING FREM MOT 2040	30
7. BARNEHAGETILBUDET I SARPSBORG	39
BARNEHAGEDELTADELSE	42
BARNEHAGEKAPASITET	44

8. SKOLETILBUDET I SARPSBORG	46
SKOLEKAPASITET OG SKOLESTRUKTUR	47
DEL 2 – KOMMUNALE BARNEHAGE- OG SKOLEANLEGG – VURDERING AV TILSTAND, KAPASITET OG EGNETHET	49
VURDERING AV FUNKSJONELL EGNETHET OG TILSTANDSGRAD I BARNEHAGE- OG SKOLEANLEGG	49
BYGGENES TEKNISKE STANDARD	50
9. DET FYSISKE LÆRINGSMILJØET I BARNEHAGER OG SKOLER	52
FØRINGER FOR AREAL I BARNEHAGEANLEGG	52
FØRINGER FOR AREAL I SKOLEANLEGG	52
IKT INFRASTRUKTUR	53
UTEOMRÅDER	54
10. KOMMUNALE BARNEHAGER - VURDERING AV TILSTAND, KAPASITET OG EGNETHET	55
11. SKOLEANLEGG - VURDERING AV TILSTAND, KAPASITET OG EGNETHET	60
DEL 3 – STRATEGIER OG TILTAK	72
12. TILTAK BARNEHAGEKAPASITET OG BARNEHAGESTRUKTUR	73
13. TILTAK SKOLEKAPASITET OG SKOLESTRUKTUR	76
VEDLEGG	77

Sammendrag

Forankring

Sarpsborg kommunes visjon «Sammen skaper vi Sarpsborg» inviterer til samarbeid mot felles mål. Samfunnsplanens overordnede mål er at Sarpsborg skal være et attraktivt sted å bo, jobbe og oppleve. Bærekraft skal være en betingelse for utviklingen, og særlig sosialt må vi satse på barn og unges vilkår for læring, mestring og mening.

Kommunens Oppvekstplan 2018-2030 er førende for arbeidet med å gi alle barn i Sarpsborg mulighet for en god oppvekst og et godt utdanningsløp. Planen tydeliggjør hvordan kommunen skal sikre kvalitet og etterleve krav og forventninger til tjenester innen oppvekstsektoren.

Barn og unge skal gis gode muligheter for læring og livsmestring. Arbeidet i barnehager og skoler skal utføres av ansatte med kompetanse, verdier og holdninger som gjør dem i stand til å realisere et trygt og godt barnehage- og skolemiljø. For å bedre levekårene er det viktig at kommunen har full barnehagedekning, at Sarpsborgskolen bidrar til at barn og unge opplever mestring og motiveres til videre utdanning, og at barn sikres en stabil oppvekst og rask hjelp – tidlig innsats.

Sarpsborg kommune vokser, og demografien er i endring. Barnehage- og skolestrukturen må tilpasses det til enhver tid gjeldende behovet, slik at det bygges riktige bygg til riktig tid, på riktig sted. Barnehage- og skolekapasiteten skal samtidig bygge opp under ønsket arealutvikling og befolkningsutvikling i kommunen. Barnehage- og skolebyggene skal ha den kvaliteten kommunen legger til grunn i sin eiendomsstrategi.

Kommunale tjenester og kommuneøkonomien må omstilles til å skulle tjene et samfunn der det er flere eldre enn yngre innbyggere, hvor det er større konkurranse om kompetent arbeidskraft, hvor det er større fokus på bærekraftig arealbruk og eiendomsdrift, og hvor de økonomiske rammene trolig blir trangere.

Barnehagene og skolene skal være en ressurs i nærmiljøet og bidra til utvikling av tjenestetilbud i lokalsentra og bydelssentra. Samtidig skal bygningene være arealeffektive, både av økonomiske hensyn og energi- og miljøhensyn, og samtidig legge godt til rette for inkludering, trygghet, læring og trivsel hos elevene.

Barnehagene og grunnskolene skal bidra til å utvikle et mer helsefremmende samfunn i Sarpsborg – og særlig bidra til bedre levekår og utjevning av sosiale forskjeller. I vurdering av strukturtiltak er levekår og segregering et av flere momenter som vurderes.

Planen skal:

- Sikre effektiv bruk av de økonomiske ressursene i på barnehage- og skoleområdet
- Sikre balanse mellom behov og kapasitet og lokalisering av barnehager og skoler som bidrar til sosial bærekraft
- Sikre mer effektiv bygningsmasse/bygningsdrift
- Sikre gode rammer og muligheter for pedagogisk arbeid

Prosessen

Arbeidet med å utarbeide kommunedelplan for barnehage- og skolekapasitet har pågått over lang tid. Oppstartsnotat i sak om kommunedelplan for barnehage- og skolekapasitet 2020-2031 var til behandling i utvalg for kultur og oppvekst i februar 2019.

Kommunedelplan for barnehage- og skolekapasitet er først og fremst en plan som vurderer kvaliteten på og bruken av barnehage- og skolebyggene.

Et kunnskapsgrunnlag for Kommunedelplan for barnehage- og skolekapasitet er utarbeidet av Norconsult Norge AS. Kunnskapsgrunnlaget ble presentert og offentliggjort 28.5.2024.

Medvirkning i planarbeidet er ivarettatt gjennom underveismeldinger og arbeidsmøter i Hovedutvalg for kultur og oppvekst og Råd for personer med funksjonsnedsettelse, medbestemmelse med organisasjonene på kommuneområdet, administrativ referansegruppe med representanter fra organisasjonene og kommunedirektørens styringsgruppe. I tillegg har alle virksomhetene – barnehager og skoler og kommuneområde teknisk på ulike måter vært involvert i planarbeidet.

Utkast til Kommunedelplan barnehage- og skolekapasitet 2026-2037 har vært på høring og offentlig ettersyn i perioden 31.10.2025.15.12.2025.

Ved utløp av høringsperioden er det mottatt totalt 140 høringsinnspill. 18 høringsinnspill er fra de kommunale barnehagenes eller skolenes samarbeidsutvalg og FAU, 17 høringsinnspill er fra de ansattes organisasjoner, 31 høringsinnspill er fra private og ideelle organisasjoner. 74 høringsinnspill er fra privatpersoner.

Dette plandokumentet er oppdatert fra høringsdokumentet med;

- vurderinger av «Barnets beste»
- utgreiing om CRPD og skoletilbud ved Sarpsfossen skole
- tabell om økonomiske konsekvenser for tiltak

Statistiske opplysninger om barne- og elevtall er videreført fra høringsutkastet og er sist oppdatert pr oktober 2025. Ved framlegging av dette plandokumentet representerer opplysningene fortsatt i hovedsak siste offisielle KOSTRA-statistikk.

Befolkningsutvikling

Siden 2015 har det i Sarpsborg vært en økning i det totale antallet barn mellom 1 og 15 år, med noe variasjon i de ulike gruppene. I gruppen 1-5 år har det vært en nedgang på ca. 150 barn, i gruppen 6-12 år har det vært en økning på ca. 250 barn, og i gruppen 13-15 år har det vært en økning på i overkant av 300 barn.

Selv om befolkningsframskrivninger er usikre, og kan vise ulikt resultat avhengig av hvilke forutsetninger som benyttes i utregningene, viser befolkningsframskrivingene mot 2040 et endret bilde framover. Antallet barn 1-5 år er ventet å øke mot 2040. Antallet barn i alderen 6-12 år er ventet å være forholdsvis stabilt, de ulike framskrivingsalternativene viser både en reduksjon og en økning frem mot 2040. Antallet barn i alderen 13-15 år er ventet å reduseres frem mot 2040. De nasjonale framskrivingene viser også en økning hos de to yngste gruppene fram mot 2040, og en nedgang for aldersgruppen 13-15 år.

Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget som ble utarbeidet av Norconsult Norge AS våren 2024 peker på at bygningsmassen i Sarpsborg kommune innenfor oppvekstområdet har store variasjoner i størrelse og bygningsmessig kvalitet. Det er også store variasjoner med tanke på hvor godt bygningsmassen er tilrettelagt for den læringsaktiviteten som skal finne sted.

Analysen av barnehageanlegg viser at mange anlegg har dårlig teknisk og funksjonell kvalitet. De eldste barnehagene imøtekommer ikke i stor nok grad krav til leke- og oppholdsarealet for barna og arbeidsmiljøet for de ansatte. Det er et stort vedlikeholdsetterslep og behov for oppgradering, ombygging og nybygg.

Analysen av skoleanlegg viser at flere anlegg ikke imøtekommer dagens krav til universell utforming og mulighet for tilrettelegging av tilbudet i skolen for mangfoldet av elever.

Flere skoler har etter Norconsults vurdering en samlet bygningsmessig tilstand og funksjonell egnethet som har ført til anbefaling om omfattende rehabilitering, eller nybygg.

Utfordringsbilde

Kunnskapsgrunnlaget (Norconsult, 2024) viser til følgende utfordringsbilde for Sarpsborg kommune pr 2024:

Sarpsborg har;

- Økende befolkning og høy andel lavinntektsfamilie
- Lav skatteinngang, og høye utgifter til tjenesteproduksjon
- Lavere andel barn i barnehage enn landsgjennomsnitt
- Flere barnehage- og skoleanlegg som ikke imøtekommer krav til formålet og behov hos brukere
- Stort vedlikeholdsetterslep i barnehager og skoler

Overordnede prinsipper Sarpsborg kommune:

De overordnede prinsippene for barnehage- og skoletilbudet i Sarpsborg bygger på statlige føringer, oppvekstplanen og samfunnsplanen, samt en vurdering av kommunens utfordringsbilde i 2025.

- Sarpsborg kommune skal ha en barnehagestruktur som kan tilpasses svingninger i behovet for barnehageplasser og en skolestruktur som samsvarer med de langsiktige behovene.
- Barnehagenes og skolenes lokaler og uteområder skal fremme helse, trivsel, lek og læring for alle barn.
- Sarpsborg kommune skal ha nok tilgjengelige plasser til alle barn som søker barnehageplass.
- Sarpsborg kommune skal opprettholde en kommunal andel på minst 30 % av barnehageplassene.
- Sarpsborg kommune skal ha en skolestruktur som samsvarer med de langsiktige behovene – og som sikrer gode fysiske rammer for ledelse og pedagogisk arbeid.

- Sarpsborg kommune skal sørge for en planstyrt, langsiktig og økonomisk bærekraftig kapasitetsutbygging i tråd med kommunens økonomiske handlingsrom.
- Sarpsborg kommune skal utnytte skoler med ledig kapasitet og som er gode fysiske læringsarena – for å begrense behovene for nybygg og nyinvesteringer

Tiltak

Følgende tiltak skal sikre balanse mellom behov og kapasitet og lokalisering av barnehager og skoler i planperioden, og sikre funksjonelle og gode fysiske barne- og skoleanlegg for alle elever og ansatte.

Tiltak	Begrunnelse			
	Kapasitet	Egnethet	Tilstand	Økonomi
Barnehage				
Etablere en utegruppe/naturgruppe på Fosbyløkka barnehage	X			
Øke kapasiteten ved Hafslundsøy barnehage	X			
Avvikle Varteig barnehage. Det skal da være etablert kompenserende barnehageplasser andre steder.				X
Utvide Stasjonsbyen barnehage med en avdeling.	X			
Etablere ny kommunal barnehage i vest, Grålum/Bjørnstad-området med ca 100 plasser.	X			
Avvikle Fritznerbakken barnehage når det er etablert tilsvarende og nødvendig kapasitet i kommunale barnehager		X	X	
Åpne for etablering av private barnehageplasser i område vest, ved behov, etter gjennomføring av tiltak B-5	X			
Etablere ny kommunal barnehage øst for Glomma med ca 100 plasser.	X			
Erstatte dagens to eksisterende bygg i Sarpsborgmarka barnehage med én større og mer funksjonell barnehage		X	X	
Grunnskole				
Avvikle driften ved Navestad barneskole og overføre elevene til Hafslund barneskole.		x		x
Avvikle driften ved Jelsnes barneskole og overføre elevene til Grålum barneskole.				x
Utbedre læringsarealer ved Kruseløkka ungdomsskole	x			
Rehabiliter Tindlund ungdomsskole og erstatte midlertidige paviljonger ved Tindlund barneskole	x	x	x	
Samlokalisere Sarpsfossen skole i nytt bygg ved Sandbakken barne- og ungdomsskole	x	x	x	x
Rehabiliter og erstatte deler av eksisterende bygningsmasse ved Hornnes barneskole.	x	x	x	
Avvikle driften ved Ullerøy barneskole og overføre elevene til Hornnes barneskole når Hornnes barneskole har utvidet kapasitet til å ta imot elevene.		x		x
Utbedre læringsarealer ved Kurland barneskole		x		

Del 1 – Forankring, rammer og føringer

I denne delen presenteres kommunedelplanens formål og prosessen som fører fram til sluttbehandling og politisk vedtak.

Det vises til overordnede nasjonale og lokale føringer for barnehage, grunnskole og skolefritidsordning, og prinsipper og forutsetninger for barnehage- og skolestruktur i Sarpsborg defineres.

I en plan for barnehage- og skolekapasitet forankres flere viktige rammevilkår og føringer. Dette inkluderer blant annet; analyse av befolkningsvekst og demografiske endringer som påvirker behovet for barnehage- og skoleplasser.

Kommunedelplanen bygger i stor grad på kunnskapsgrunnlag utarbeidet av Norconsult, Norge AS, mai 2024 (vedlegg 1).

1. Planens formål

Formålet med Kommunedelplan for barnehage- og skolekapasitet er definert i planprogrammet som ble vedtatt av formannskapet i Sarpsborg 6.6.2019.

- Planen skal gi en samlet fremstilling av alle barnehage- og skolebygg og foreslå kapasitets- og strukturtiltak i Sarpsborgbarnehagen og Sarpsborgskolen frem mot 2037.
- Kommunedelplanen skal beskrive dagens situasjon i den enkelte barnehage og skole med de utfordringer kommunen ser med tilhørende strategier for videreutvikling.
- Planen skal danne grunnlag for en investeringsplan med kostnadsberegninger for barnehage- og skolebygg 12 år fremover

Kommunedelplan for barnehage- og skolekapasitet er først og fremst en plan som vurderer kvaliteten på og bruken av barnehage- og skolebyggene – ikke kvaliteten og innholdet i opplæringen.

Planen skal:

- Sikre effektiv bruk av de økonomiske ressursene på barnehage- og skoleområdet
- Sikre balanse mellom behov og kapasitet og lokalisering av barnehager og skoler som bidrar til sosial bærekraft
- Sikre mer effektiv bygningsmasse/bygningsdrift
- Sikre gode rammer og muligheter for pedagogisk arbeid

Kommunedelplan for barnehage- og skolekapasitet 2026-2037 trekker opp linjer for framtidig barnehage- og skolestruktur og skisserer utbyggingsbehov.

Planen viser kapasiteten ved den enkelte barnehage og skole og vurdere behovet for utvidelser av eksisterende barnehager og skoler ut fra arealnrm samt barne- og elevtallsprognoser.

Planen vil være et verktøy i arbeidet med Sarpsborg kommunes handlingsprogram for å gi signal om framtidige investeringsbehov og investeringskostnader.

Planen vurderer også i hvilken grad læringsarealene ved den enkelte barnehage og skole legger til rette for varierte arbeidsformer som fremmer læring og fellesskap. Samtidig er det fokus på fleksibel utnyttelse av arealene. I dette arbeidet må helse- og miljøforskrifter for barn, elever og ansatte ivaretas.

Planen beskriver hvilke investeringer som bør prioriteres. Prioriteringene må endelig avklares i det årlige arbeidet med og behandlingen av kommunens handlingsplan med årsbudsjett.

Behov for utbygging av barnehager og skoler må ses i sammenheng med arealplanen vedtatt av bystyret 10.10.2024 (sak 90/24) og framtidige befolkningsprognoser. Det er også viktig å peke på og sikre egnede tomtearealer som kan benyttes til barnehage- og skoleutbygging.

2. Planprosessen

Sarpsborg kommune har i dag to gjeldende planer på området. Disse er; Kommunedelplan for barnehageområdet, sist vedtatt i 2011, og Kommunedelplan for skolekapasitet og struktur, sist vedtatt i 2015. Den nye planen vil bli «Kommunedelplan for barnehage- og skolekapasitet».

I arbeidet med Kommunedelplan for barnehage- og skolekapasitet 2026-2037 utlyste Sarpsborg kommune et oppdrag om ekstern kartlegging av dagens barnehage- og skolelokaler, sett opp mot drift, egnethet, kapasitet og bygningsmessig tilstand. Ønsket leveranse på det utlyste oppdraget var en beskrivelse av alle kommunale barnehage- og skoleanlegg med utearealer, herunder;

- beskrivelse av arealer, kapasitet og kapasitetsutnyttelse
- vurdering av barnehage- og skoleanleggenes funksjonelle egnethet
- beskrivelse og vurdering av universell utforming
- vurdering av barnehage- og skoleanleggenes bygningsmessige tilstand og investeringsbehov

Et kunnskapsgrunnlag for Kommunedelplan for barnehage- og skolekapasitet er utarbeidet av Norconsult Norge AS. Kunnskapsgrunnlaget ble presentert og offentliggjort 28.5.2024.

Det har vært lagt opp til bred intern medvirkning på ulike arenaer i planarbeidet og under utarbeidelse av Kunnskapsgrunnlaget.

Utkast til Kommunedelplan barnehage- og skolekapasitet 2026-2037 har vært på høring og offentlig ettersyn i perioden 31.10.2025.15.12.2025. Kommunedelplanen sluttbehandles i Bystyret i april 2026.

3. Overordnede rammer og føringer for barnehage, grunnskole og skolefritidsordning

I dette kapittelet gis det en oversikt over sentrale lover og forskrifter av betydning for arbeidet med Kommunedelplan for barnehage- og skolekapasitet.

FNs konvensjon om barnets rettigheter (Barnekonvensjonen)

Barnekonvensjonen er en internasjonal avtale om barns rettigheter. Den er også kjent som barnas egen grunnlov. Norge har ratifisert barnekonvensjonen og gjort den til norsk lov. FNs barnekonvensjon gir barn spesielle juridiske rettigheter og fastslår at barn har menneskerettigheter og krav på spesiell beskyttelse. Den dekker et bredt spekter av rettigheter, inkludert retten til utdanning, helsehjelp, lek og fritid.

FNs konvensjon om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD - "Convention on the Rights of Persons with Disabilities")

FNs konvensjon om CRPD har som hovedmål å sikre at personer med funksjonsnedsettelse får oppfylt sine menneskerettigheter. Norske myndigheter er både folkerettslig og politisk forpliktet til å følge konvensjonens bestemmelser. Dette må ivaretas i politikkutforming på alle nivåer, både nasjonalt, i fylker og i kommuner. Sarpsborg bystyre behandlet høsten 2024 sak om implementering og ivaretagelse av CRPD i Sarpsborg kommune.

Plan- og bygningsloven

Plan- og bygningsloven regulerer forvaltning og bruk av arealer i Norge. Plan- og bygningsloven har som overordnet målsetting å fremme bærekraftig utvikling til beste for enkeltpersoner, samfunnet og fremtidige generasjoner. Loven skal bidra til å samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver, og gi grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser. Den legger også vekt på å sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte parter.

Forskrift om Helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger

Forskriften er hjemlet i folkehelseloven § 8, og stiller nærmere krav til miljøet i barnehager, skoler, skolefritidsordninger og leksehjelpordninger. I henhold til formålsbestemmelsen (§ 1), skal forskriften bidra til at miljøet fremmer barns og elevers helse, trivsel, lek og læring, samt at sykdom, skade og alvorlige hendelser forebygges. Forskriften gjelder både for planlegging, tilrettelegging og drift, jf. § 2.

Arbeidsmiljøloven

Loven regulerer arbeidsmiljøet for ansatte i Norge. Den stiller krav til sikkerhet, helse, og velferd på arbeidsplassen. Arbeidsgivere har ansvar for å skape et forsvarlig arbeidsmiljø. Arbeidsmiljøloven stiller krav til at arbeidslokalene, inneklima, lysforhold, støy, stråling og lignende skal være fullt forsvarlig ut fra hensyn til helsen til arbeidstakerne, miljø, trygghet og velferd. Videre skal arbeidsplassen innredes og utformes slik at arbeidstaker unngår uheldige fysiske belastninger.

Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven)

Folkehelseloven gir kommuner, fylkeskommuner og statlige myndigheter ansvar for å fremme folkehelse. Formålet med folkehelseloven er å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse, herunder utjevner sosiale helseforskjeller. Folkehelseloven pålegger kommunen å integrere folkehelseperspektivet i all planlegging og understreker at planlegging skal støtte trygge, inkluderende og helsefremmende oppvekstmiljøer.

Nasjonale rammebetingelser for barnehagen

Lov om barnehager med tilhørende forskrifter

Loven regulerer driften av barnehager i Norge. Den fastsetter krav til kvalitet, innhold, bemanning, sikkerhet, og helse i barnehager. Kommunens ansvar for barnehagetilbudet er forankret i barnehageloven § 10, som pålegger kommunen å sørge for et tilstrekkelig antall barnehageplasser for barn under opplæringspliktig alder. Utbyggingsmønster og driftsformer skal tilpasses lokale forhold og behov. Som lokal barnehagemyndighet har kommunen ansvar for å veilede og føre tilsyn med barnehagene, og sikre at driften skjer i tråd med gjeldende regelverk. Kommunen behandler søknader om godkjenning av nye barnehager, og har ansvar for å oppfylle retten til barnehageplass gjennom en samordnet opptaksprosess. Kommunen kan gi tilskudd til nye private barnehager, og barnehager som får tilskudd skal behandles likeverdig med kommunale barnehager.

Barnehagen for en ny tid - nasjonal barnehagestrategi mot 2030

Strategien har som mål å styrke kvaliteten i tilbudet til barna, øke deltagelse i barnehage og sikre demokratisk styring og kontroll. Deltagelse i barnehage framheves som et virkemiddel for å motvirke ulikhet. Et av hovedmålene er derfor at det skal være et tilgjengelig og likeverdig barnehagetilbud for alle barn.

Stortingsmelding 28, «Tro på framtida- uansett bakgrunn»

Barnehager er avgjørende for at foreldre kan delta i arbeidslivet og en viktig arena for barns utvikling. Det å gå i gode barnehager bidrar til viktige utviklingsmuligheter for barn, og særlig for barn med lav sosioøkonomisk bakgrunn^[2]. Samtidig er andelen barn med lav sosioøkonomisk bakgrunn som går i barnehage, lavere enn for andre barn. Et viktig innsatsområde er at flere barn med lav sosioøkonomisk bakgrunn skal starte tidligere i barnehage. I meldingen varsles et lovforslag om å utvide retten til barnehageplass for barn

født i desember og en utprøving av automatisert opptak i barnehage når retten til plass inntreffer.

Nasjonale rammebetingelser for grunnskolen

Opplæringsloven med tilhørende forskrifter

Opplæringsloven omhandler rettigheter og plikter forbundet med opplæring og skolegang i Norge og skal legge til rett for at barn, ungdom og voksne får god opplæring i et godt læringsmiljø.

Nærskoleprinsippet

Opplæringsloven definerer nærskoleprinsippet i § 2-6, slik:

«Elevene har rett til å gå på en skole i nærmiljøet. Kommunen kan gi forskrift om skolekretser. Ved tildeling av skoleplass og fastsetting av forskrift om skolekretser skal kommunen legge særlig vekt på hvilken skole som ligger nærmest hjemmet. Benevnelsen «nærmiljøet» spiller ikke bare på nærhet i avstand, men også tilknytning.

Kommunen kan også hensynta topografi, trafikkforhold og kapasiteten på skolene, og at barn i samme nabolag skal få gå på samme skole. Etter søknad kan eleven tas inn på en annen skole enn den eleven har rett til å gå på».

Kommunalt planverk og føringer

Samfunnsplanen 2018-2030

Sarpsborg har følgende visjon: Sammen skaper vi Sarpsborg. Samfunnsplanen setter mål og strategier for Sarpsborg i et langsiktig perspektiv. Den sier noe om hvilken retning Sarpsborg skal utvikle seg videre og bygger på tre hovedelementer:

1. Det gode hjemstedet
2. Jobbene for framtiden
3. Opplevelser for livet

Sarpsborg kommune ønsker å vokse på en bærekraftig måte, både miljømessig, økonomisk og sosialt. Et godt hjemsted har et godt skoletilbud og attraktive barnehager. Sarpsborg skal tilby gode bomiljøer med grøntområder og møteplasser.

Arealplanen 2024-2036

Hovedmålet for arealutviklingen i Sarpsborg er at vi skal være en bærekraftig og transporteffektiv kommune med et aktivt sentrum. Planen skal blant annet bidra til attraktive boligområder og levende, helsefremmende bomiljøer, styrt fortetting og mer miljøvennlig transport, vern av naturressurser og et samfunn som tilpasser seg klimaendringer. Nye boligområder planlegges i nærheten av skoler.

Kommunedelplan oppvekst 2018-2030

Sarpsborg kommune har en overordnet plan for barnehage, skole og SFO. Oppvekstplanen gir viktige føringer for innhold og kvalitet i barnehagene og skolene i Sarpsborg. Oppvekstplanen er under revidering i 2025.

Kommunal forskrift om skoletilhørighet i Sarpsborg kommune

Forskriften skal ivareta elevers og foreldres rettigheter, forutsigbarhet og likebehandling ved tildeling av skoleplass i Sarpsborg kommune. Den skal også ivareta skolenes behov for forutsigbarhet med hensyn til elevtall. Forskriften ble sist revidert 2023.

Kommunedelplan klima og energi

Klima- og energiplanen beskriver føringer og rammebetingelser for kommunens klimapolitikk; klimagassutslipp og energiforbruk i Sarpsborg, klimatilpasning, mål og strategier.

Kommunedelplan for fysisk aktivitet

Kommunedelplanen skal bidra til å sikre arealer for lek, friluftsliv og idrettsaktiviteter, samordne behovene for disse, og informere om idretts- og aktivitetstilbud.

Kommunedelplan folkehelse 2016-2027

Folkehelseplanen skal bidra til et mer helhetlig, systematisk og kunnskapsbasert folkehelsearbeid. Den beskriver de viktigste utfordringene og avklarer sentrale innsatsområder for å bedre folkehelsen og redusere sosial ulikhet i helse. Skole og barnehage er viktige arenaer i arbeidet med utjevning av sosiale helseforskjeller. Et av planens innsatsområder er barn, unge og utdanning. Folkehelseplanen er under revidering i 2025.

4. Prinsipper og overordnede forutsetninger for barnehage- og skolestruktur i Sarpsborg

Skoler og barnehager for alle barn

Universell utforming

Virksomhetenes lokaler og uteområder skal fremme helse, trivsel, lek og læring for alle barn. Lokalene og uteområdene må utformes og tilrettelegges på en slik måte at de kan brukes av alle elever og barn, uavhengig av funksjonsevne.

De universelle løsningene er særdeles viktig for barn med ulike type fysiske, psykiske, kognitive og sensoriske vansker. Løsningene som er gode for disse barna, er gjerne gode for alle barn. Skole- og barnehageanlegg bør så langt det lar seg gjøre tilstrebe universell design.

Barne- og elevgruppene i barnehagene og skolene i dag er i økende grad mangfoldig. Det er viktig at kommunen har formålsbygg som sikrer alle barn og elever, uavhengig av sine utfordringer, en hverdag hvor det er mulig for dem å delta på lik linje.

I konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne er formålet «å fremme, verne om og sikre mennesker med nedsatt funksjonsevne full og likeverdig rett til å nyte alle menneskerettigheter og grunnleggende friheter, og å fremme respekten for deres iboende verdighet». Viktige prinsipper er videre at alle skal kunne ha en «fullgod og effektiv deltakelse og inkludering i samfunnet» og «respekt for forskjeller og aksept av mennesker med nedsatt funksjonsevne som en del av det menneskelige mangfold og av menneskeheten», i tillegg til at det skal være en respekt for retten «til å bevare sin identitet».

I dette bildet er universell utforming av barnehage- og skolebygg og utearealer også vesentlig. Med dette menes en utforming av «produkter, omgivelser, programmer og tjenester på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker, i så stor utstrekning som mulig, uten behov for tilpassing og en spesiell utforming. «Universell utforming» skal ikke utelukke hjelpemidler for bestemte grupper av mennesker med nedsatt funksjonsevne når det er behov for det.» I CRPD artikkel 9 løftes det også at det «treffes hensiktsmessige tiltak for å sikre at mennesker med nedsatt funksjonsevne på lik linje med andre får tilgang til det fysiske miljøet, noe som også gjelder skoler. På bakgrunn av dette blir skolebyggene og deres uteområders universelle utforming spesifikt omtalt under hvert bygg.

Overordnede prinsipper for barnehage- og skoletilbudet i Sarpsborg

De overordnede prinsippene for barnehage- og skoletilbudet i Sarpsborg bygger på statlige føringer, oppvekstplanen og samfunnsplanen, samt en vurdering av kommunens utfordringsbilde i 2025.

Barnehage

Kommunen må ha en barnehagestruktur som kan tilpasses svingninger i behovet for barnehageplasser. Framskrivninger viser forventet vekst i barnetall. Dette tilsier behov for kapasitetsøkning.

Gjeldende Kommunedelplan for barnehageområdet 2011-2023 legger følgende prinsipper til grunn for fremtidig barnehagestruktur i Sarpsborg;

- Barnehagebygg og uteområder skal ha god standard, være fleksible og fremstå som innbydende.
- Barn skal få plass i nærheten av der de bor
- En jevn fordeling mellom kommunale og private barnehager.
- Barnehageplass til alle barn i alderen 3–5 år og 85 prosent av barn i alderen 1–2 år innen 2023.

I kommende planperiode ønsker Sarpsborg kommune å opprettholde en kommunal andel på minst 30 prosent av barnehageplassene. Dette vil gi kommunen nødvendig styringskraft og handlingsrom til å ivareta sitt lovpålagte ansvar, samt kapasitet til å håndtere befolkningsendringer og nye behov raskt. En viss kommunal eierandel vil også gi bedre økonomisk forutsigbarhet, redusere sårbarheten ved endringer hos private aktører, og bidra til å utvikle og beholde kompetanse og profesjonsfellesskap. Kommunale barnehager skal være en kvalitetsmotor i sektoren og basert på følgende prinsipper:

- **Tilgjengelighet og kapasitet**
 - Nok barnehageplasser til alle med rett til plass.
 - Planlegging basert på nåsituasjon og framtidige prognoser.
 - Fleksible løsninger for rask skalering av tilbudet.
 - Arealavsetning til barnehager ved regulering av større boligprosjekter.
- **Attraktiv kommune**
 - Løpende opptak for tilflyttende familier og søkere etter hovedopptak.
- **Geografisk nærhet**
 - Familier skal få plass i sitt nærområde (øst, vest, sentrum).
 - Kapasitet i sonene skal styre etablering av nye plasser.
- **Fordeling og eierskap**
 - Opprettholde en kommunal andel barnehageplasser på minimum 30%
- **Kvalitet i bygg og uteområder**
 - God standard, fleksibel bruk og innbydende utforming.
 - Nye bygg skal være energieffektive og bærekraftige.
 - Fysiske løsninger skal støtte et kvalitativt godt pedagogisk tilbud.
- **Økonomisk bærekraft**
 - Fleksible løsninger som gjør det mulig å skalere tilbudet opp eller ned.
 - Nye kommunale barnehager må planlegges for størrelser som sikrer en god og bærekraftig drift.

Grunnskole

Gjeldende kommunedelplan for skolekapasitet 2015-2026 legger til grunn noen overordnede forutsetninger og prinsipper for fremtidig skolestruktur i Sarpsborg.

Tiltakene som presenteres i Kommunedelplan for barnehage- og skolekapasitet 2026-2037 viderefører og baserer seg på disse overordnede forutsetningene;

- En skolestruktur som samsvarer med de langsiktige behovene – og som sikrer gode fysiske rammer for ledelse og pedagogisk arbeid. Sørge for en planstyrt, langsiktig og økonomisk bærekraftig kapasitetsutbygging i tråd med kommunens økonomiske handlingsrom.
- Utnytte (benytte) skoler med ledig kapasitet og som er gode fysiske læringsarena – for å begrense behovene for nybygg og nyinvesteringer.
- Skolene skal ha elever på alle årstrinn på barne- eller ungdomsskole, eventuelt begge deler på kombinerte skoler.
- I størst mulig grad få fulldelte grunnskoler, som er mellom 400 – 600 elever. Dette er skolestørrelser som gir lite klassedeling (små klasser) og som samtidig gir robuste pedagogiske størrelser i elev- og fagmiljøet.
- Fremtidig skole- og tilbudsstruktur må organiseres på en slik måte at kostnad pr. elev reduseres gjennom færre skoler, bedre utnytting av skoleanleggene, mer optimale inntaksområder og større elevmiljø.
- Fase ut midlertidige løsninger som paviljonger. Utfasing av paviljonger skjer gradvis og i forbindelse med andre bygningsmessige tiltak i skoleanlegget.
- Grunnskolene i Sarpsborg skal være ressursentre i sine respektive nær- og lokalmiljø. Skolene blir brukt som nærmiljøanlegg av lag- og foreninger, skolene arrangerer egne sosiale samlinger og framføringer. Dette utvikler felles stedsidentitet og knytter innbyggerne i skolekretsen sammen.

Skolestruktur og skolestørrelse

Kommunedelplanen skal danne et beslutningsgrunnlag for å ta valg om utviklingen av de kommunale grunnskoletjenestene i fremtiden.

Denne planen følger opp det nasjonale rådet i Kunnskapsløftet om at kommunene i størst mulig grad bør etablere fulldelte og rene 1.-7. skoler på barnetrinnet, egne ungdomsskoler 8.-10. eller kombinerte 1-10 skoler. Som hovedregel skal det ikke etableres nye 1-4-skoler.

Skolestruktur er utelukkende et lokalpolitisk valg. Det betyr at kommunen står fritt til å prioritere skolestørrelse, skoletyper og skolested.

Lokal skolestruktur handler om hvordan kommunen skal organisere sine grunnskoletjenester på en mest mulig effektiv og kvalitativ måte til det beste for elevene og sine ansatte.

Sarpsborg kommune ønsker å sikre en optimal utnyttelse av sine skolebygg.

I framtiden kan behovene for skoleplasser endre seg i takt med skiftende utbyggingsmønster, økt sentralisering, arbeidsplassutvikling, demografiske endringer og andre samfunnsendringer. Dagens skolestruktur ble etablert i en tid med andre samfunnsmessige krav og behov. Det er viktig at de kommunale tjenestene er etablert der hvor innbyggerne bor og lever.

Strukturutredninger handler i første rekke om å finne løsninger som utnytter og optimaliserer eksisterende skoleanlegg i kombinasjon med ny kapasitetsutbygging. I Sarpsborg kommune er det en høy utnyttelsesgrad av skoleanleggene og det er liten tilgjengelig ledig kapasitet i de store skoleanleggene.

Skolestørrelse - betydning for elevens trivsel og læringsutbytte

Et sentralt mål med kommunedelplanen og planarbeidet, er å sikre likeverdige fysiske rammer for barn, elever og ansatte. Valgene for fremtidig barnehage- og skolestruktur bør derfor ha et sterkt fokus på å gi barn og elever gode utviklingsmuligheter i et fysisk læringsmiljø som forsterker barnehagens- og skolens formidlingsarbeid. Et godt fysisk læringsmiljø tilpasset den pedagogiske virksomheten vil derfor være avgjørende for kvaliteten i kommunens samlede opplæringstilbud.

Lokal skolestruktur må samsvare med føringene i Kommuneplanen. Videre må skolestrukturen også vurderes opp mot endringer i utbyggingsmønster, infrastruktur og annet offentlig planarbeid (nye kollektivløsninger, dobbeltspor, veibygging, gang- og sykkelvei, mv.).

De lokale strukturdrøftingene om skolestørrelse må særlig vurderes opp mot fordelene og ulempene med noe større fag- og elevmiljø ved enkeltskoler. Kommunen kan gjennom strukturelle grep, etablere større skoler i visse deler av kommunen. Større skoler og fag- og elevmiljø kan ha fordeler innen:

- ❖ Økt robusthet, mindre sårbarhet og mer fleksibilitet
- ❖ Felles og bedre kompetanseutvikling

I Sarpsborg er det Ullerøy, Jelsnes og Navestad som har et elevtall under 65 elever. Dette er små grunnskoler – også i nasjonal sammenheng.

Høgskolen i Innlandet publiserte i 2022 rapporten; «*Skolestørrelse og sammenhenger med elevenes trivsel og læring*». Her presenterer professor Thomas Nordahl resultater fra forskning som viser at *størrelsen på skolen har tilnærmet ingen betydning for elevenes trivsel og omfanget av mobbing*. Det kan likevel spores en *svak positiv sammenheng mellom skolens størrelse og elevenes læringsutbytte opp til et visst punkt*. Store skoler synes å styrke elevenes faglige utbytte, og statistisk sett er det en svak fordel at elevene går i det vi i Norge vurderer som store barneskoler (Nordahl, 2022).

Noe av årsaken til dette kan være at store skoler ofte tilbyr lærerne et større faglig miljø, og i tillegg kan teamorganisering og lærersamarbeid bidra til å øke kompetansen i skolen (Hoffmann, 2025). I skolegården på større skoler kan det ofte være lettere å finne noen å være sammen med. (Hoffmann, 2025).

Fagkompetanse og profesjonsfaglig fellesskap

Det viser seg at det generelt er *størst mangel på fagkompetanse på 1.- 4. trinn* (Haugen et

al, 2024). Det er også belegg for å si at «rekrutteringsutfordringene er størst for grunnskoler på 1- 4. trinn, mindre skoler og skoler i distriktene/utenfor tettsted eller by» (Haugen et al, 2024, s. 6). Det er generelt særlig vanskelig å rekruttere lærere i de praktisk-estetiske fagene, i særlig grad kunst og håndverk og mat og helse. Skoler med under 100 elever har større utfordringer enn skoler med mange elever. (Haugen et al, 2024, s. 78). Større skoler har en *større lærerstab og dermed bredere kompetanse i staben*.

I 2022 ble det innført et tilskudd på 500 000 kroner pr kommunale grunnskole. Dette tilskuddet skulle veie opp for de økonomiske ulempene med små skoler. Tilskuddet er videreført og prisjustert til i overkant 540 000 pr grunnskole i 2024. Tilskuddet bortfaller ved nedleggelse av skoler.

Skolenedleggelse vil kunne føre til fraflytting av barnefamilier, men effekten av dette er usikker. Fraflytting vil trolig kunne begrenses dersom det gjennomføres felles aktiviteter i nærmiljøet og at det finnes en felles møteplass.

Sammenhengen mellom skolestørrelse og størrelsen på kostnadene

Store skoler har flere elever å fordele kostnaden på – og blir derfor rimeligere å drifte enn mindre skoler. På mange måter er det de store skolene som gir kostnadseffektive grunnskoler – fordi pedagogisk personale underviser flere elever enn på skoler med relativt få elever.

Barnets beste-vurdering

Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved beslutninger som berører barn. Barnekonvensjonen er tatt inn i norsk rett ved menneskerettsloven i 2003, og forplikter kommunene til å legge vekt på barnets beste, blant annet i saker om skolestruktur.

Barnets beste i saken om Kommunedelplan barnehage- og skolekapasitet 2026-2037 er vurdert i tråd med FNs barnekonvensjon artikkel 3, Opplæringsloven og Barnehageloven.

Begrunnelsene for anbefaling om skolenedleggelse er sammensatt og bygger på en helthetsvurdering med kommunens elevgrunnlag, de kommunale skolenes kapasitet, egnethet og universelle utforming og bygningsmessig tilstand samt kommunens økonomi.

Barns syn i saken er en viktig del av en barnets beste vurdering. Barnekonvensjonens artikkel 12 fastslår barnets rett til å bli hørt og medvirke i alle forhold som angår dem.

Det første momentet som er relevant i barnets beste-vurderingen er barn og unges sårbarhet for endringer som nedleggelser og skolebytter. Generelt sett vil alle elever være vant med overganger i opplæringsløpet, og noen av disse skiftene innebærer relokalisering fra ett sted til et annet og med nye barn og ansatte rundt seg.

På kort sikt taler uttalelsene fra elevene for at det beste for de barna som går i grendeskolene i dag, vil være at man ikke foretar så store endringer som å legge ned skoler. Elevene ser imidlertid også at det på sikt kan være positive sider ved at elever på små skoler flyttes til en større skole.

For noen barn innebærer nedleggelsen at man avviker skolen de hadde i sitt nærmiljø, skolemiljøet ved skolen splittes opp og noen får kanskje en lenger skolevei enn tidligere. Samtidig kan slike endringer på sikt være helt nødvendige for å ivareta behov til kommende generasjoner med elever.

Behov for endringer i skolestrukturen vil kunne tvinge seg fram som følge av byggenes tilstand og kommunens økonomi. Endringer i skolekretser blir også nødvendig for å optimalisere elevplasser og skoledrift, samt for å sikre likeverdige opplæringstjenester. Dette betyr at eventuelle valg som gjøres for å skjerme dagens barn, kan medføre at tilsvarende utfordringer må håndteres av barn i framtiden.

Barns rett til utdanning er et annet moment som bør tillegges stor vekt i saken. Alle barn og unge skal ha et inkluderende og likeverdig opplæringstilbud. Lavt utdanningsnivå og levekårsutfordringer i Sarpsborg setter store krav til innsatsen i skolene. Høy kvalitet i skolene bidrar til å redusere forskjeller og legge et godt grunnlag for å mestre videre utdanning, arbeid og samfunnsliv. Kvalitet defineres som både god undervisning og et godt sosialt miljø. God undervisning forutsetter tilstrekkelig med ansatte, god kompetanse i personalgruppa og tilstrekkelig med læringsressurser. Større skoler vil normalt sett ha mer stabile fag- og lærermiljøer med bredere kompetanse. Større skoler vil også være mindre sårbare ved sykdom og fravær i personalgruppen. Et mål må være at alle elever skal ha like muligheter, uavhengig av hvilken skole de går på, eller hvilken klasse de går i. Bedre kapasitetsutnyttelse og optimalisering av skoledrift vil bidra til bedre og mer likeverdig ressursfordeling mellom skolene.

Barn og unge har videre rett til et trygt og godt skolemiljø og være en del av et inkluderende fellesskap. Kvaliteten på skolemiljøet kan ha innvirkning på hvordan barn og unge opplever trygghet, trivsel og inkludering. Skolemiljøet har også konsekvenser for læringen og utviklingen til elevene. De aller fleste elevene i Sarpsborg-skolene trives godt på skolen. De har venner, trives sammen med de voksne, opplever at de hører til og er trygge på skolen.

Vennskap og fellesskap med jevnaldrende er viktig for barn og unge. Vennskap kan bidra til barn og unges sosiale, emosjonelle og kognitive utvikling. I tillegg er vennskap en viktig kilde til økt livskvalitet, og er med på å forme de unges identitet og tilhørighet. I motsatt fall kan utfordringer med å danne og opprettholde vennskap, få negative konsekvenser. Det er derfor viktig at kommunen bidrar til å skape miljøer rundt barna som fremmer inkluderende og støttende relasjoner. Små miljøer kan for noen oppleves trygge og gode, men de er også sårbare når det gjelder sosiale relasjoner og inkludering dersom man havner i konflikt eller utenforskap. Det er viktig at elever har flere å spille på i opplæringen og i sosiale aktiviteter. Større elevgrupper gir flere jevnaldrende å være sammen med, noe som er viktig for vennskap og sosial utvikling.

Skoleveien virker også inn på om elevene opplever skolemiljøet som trygt og godt. Foreslåtte nedleggelser av barneskoler i Sarpsborg kommune kan medføre at flere elever får lengre skolevei og reisetid, men mange av elevene det gjelder har allerede skoleskyss i dag. Elever som har mer enn 4 km til skolen (2 km for 1. trinn) har rett til fri skoleskyss. Det samme gjelder elever der en del av skoleveien er definert som særlig farlig eller vanskelig.

Kortsiktig sett taler uttalelsene fra barna og hensynet til barnas sårbarhet for at det beste for de elevene som går på grendeskolene i dag, vil være å fortsette i et miljø de kjenner godt. Dette handler om trygghet, nærhet og tilhørighet, som for mange barn er avgjørende for at

hverdagen oppleves som forutsigbar og stabil. Samtidig er det viktig å understreke at vurderingen av barnets beste også må omfatte de langsiktige konsekvensene av skolestrukturendringer, da både for dagens elever og for kommende generasjoner av barn og unge.

Selv om endringer i skolehverdagen kan oppleves som krevende her og nå, kan en mer robust og framtidsrettet skolestruktur gi elevene bedre forutsetninger for læring og trivsel over tid. Mange av barna som i dag går på små skoler, har aldri gått på en større skole. Det betyr at de naturlig nok vurderer situasjonen ut fra erfaringene de har, og ikke fra hva en større skole faktisk kan tilby. Større skoler kan gi tilgang til mer variert kompetanse, mer stabile fagmiljøer og flere læringsressurser enn små enheter har mulighet til. De kan også gi et bredere sosialt miljø, der barn møter flere jevnaldrende og har større mulighet til å finne venner de trives sammen med. Slike positive sider ved større skoler er reelle, men vanskelige for barna å se når de ikke har erfaring med andre skolemiljøer enn det de kjenner.

På lengre sikt vil det derfor kunne være til barnas beste at kommunens skolestruktur tilpasses slik at skolene blir mer bærekraftige både faglig og organisatorisk. Større og mer robuste fagmiljøer gir større fleksibilitet og mindre sårbarhet ved fravær, noe som igjen kan sikre mer stabil og forutsigbar undervisning for alle elever. Et større elevgrunnlag kan også gi rom for mer differensiering, variasjon og støtte for elever som trenger det, samtidig som det skaper et mer mangfoldig elevmiljø som kan bidra positivt til sosial utvikling.

Færre skoler, men med bedre kapasitetsutnyttelse, vil bidra til at driften kan optimaliseres og ressursene fordeles mer likt. At kommunen øker den økonomiske bærekraften, vil på sikt være til det beste for elevene. Det vil gi bedre kvalitet på utstyr og undervisning, og det vil gi skoler som er store nok til å få et godt elevmiljø og et godt arbeidsmiljø for de ansatte. Dette vil være en løsning som gir et mer likeverdig opplæringstilbud til elevene.

Det er avgjørende at eventuelle endringer gjennomføres på en måte som ivaretar barnas behov for trygghet. Trygge og gode overgangsprosesser er en helt sentral del av barnets beste-vurderingen. For at elever som må bytte skole skal få en god start på et nytt sted, må kommunen sørge for tydelig informasjon, tett dialog med foreldre og tiltak som gjør overgangen mer forutsigbar. Det kan innebære å gi elevene god tid til å bli kjent med nye lærere, nye medelever og nye lokaler, og å skape arenaer der de kan møte andre i trygge rammer før skolestart. Overgangsarbeidet må være helhetlig, planlagt og gjennomført på en måte som gjør at barna opplever trygghet, støtte og tilhørighet i en ellers krevende endringsfase.

Endringene kan være utfordrende på kort sikt, men når ressursene fordeles på en måte som gjør at skolene får større fagmiljøer, mer stabile rammer og større mulighet til å ivareta elevenes behov, gir det et grunnlag for et mer likeverdig og framtidsrettet opplæringstilbud. Dette er forhold som på lengre sikt vil være til beste for barn og unge i Sarpsborg kommune.

CRPD og forsterkede skoleavdelinger:

CRPD står for "Convention on the Rights of Persons with Disabilities". Konvensjonen er en menneskerettighetstraktat. FNs konvensjon om CRPD ble vedtatt av FNs generalforsamling i 2006 og trådte i kraft i 2008. I 2013 ble konvensjonen ratifisert, og norske myndigheter har vært forpliktet til å følge konvensjonen. Norske myndigheter er både folkerettslig og politisk forpliktet til å følge konvensjonens bestemmelser. Konvensjonens forpliktelser må ivaretas i politikkutforming på alle nivåer, både nasjonalt, i fylker og i kommuner.

Kommunen er nærmest til å sikre menneskerettighetene for kommunens innbyggere. For å ivareta menneskerettighetene, bør norske kommuner jobbe helhetlig med tjenesteutvikling for å sikre grunnleggende rettigheter for personer med funksjonsnedsettelse.

Menneskerettigheter handler om små og store ting i hverdagen. Hvordan kommunene planlegger, tilrettelegger og tilbyr tjenestene sine, avgjør om mennesker med funksjonsnedsettelser har mulighet til å delta i samfunnet på lik linje med andre.

Alle elever har rett til å gå på sin nærscole og få nødvendige tilrettelegginger der. For å sikre tilgjengelig opplæring må skolen tilpasse opplæringen for elevene slik at de har tilfredsstillende utbytte av opplæringen¹. Fortrinnsvis på barnets nærscole. Det gjøres individuelle vurderinger i hvert enkelt tilfelle og den enkelte skole vurderer tiltak i god tid før eleven skal starte på skole.

CRPD artikkel 24 slår fast at elever ikke skal stenges ute fra det allmenne utdanningssystemet på grunn av nedsatt funksjonsevne, skolen skal sikre rimelig tilrettelegging ut fra den enkeltes behov. Det skal sikres at eleven har godt læringsutbytte, at støttetiltakene er godt tilpasset den enkelte, og at eleven er i et miljø som gir faglig og sosial utvikling.

CRPD beskriver i Artikkel 2 definisjoner som legges til grunn igjennom konvensjonen:

Med "rimelig tilrettelegging" menes nødvendig og hensiktsmessig endring og justering som ikke innebærer en uforholdsmessig eller utilbørlig byrde, når det i et bestemt tilfelle er behov for det, for å sikre at mennesker med nedsatt funksjonsevne kan nyte eller utøve alle menneskerettigheter og grunnleggende friheter på lik linje med andre.

Med "universell utforming" menes utforming av produkter, omgivelser, programmer og tjenester på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker, i så stor utstrekning som mulig, uten behov for tilpassing og en spesiell utforming. "Universell utforming" skal ikke utelukke hjelpemidler for bestemte grupper av mennesker med nedsatt funksjonsevne når det er behov for det.

For å sikre god utdanning kan PPT i særlige tilfeller anbefale at barnet har opplæring på alternative arenaer dersom de ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæring på skolen. Uansett arena skal barnet samlet sett ha et forsvarlig opplæringstilbud, krav om kompetanse skal ivaretas og det er hensynet til barnet som skal vektes, ikke skolen eller kommunens behov.

¹ [Vurdere om eleven har tilfredsstillende utbytte av opplæringen | udir.no](https://udir.no)

CRPD artikkel 24 forplikter Norge til å sikre en inkluderende opplæring på alle nivåer, men konvensjonen forbyr ikke spesialiserte tilbud. Konvensjonen åpner for at kommunen kan tilby spesialiserte tilbud når dette er basert på individuelle ønsker og retten til reell deltakelse. Spesialiserte tilbud kan brukes når dette er et individuelt valgt og faglig begrunnet tilbud, og når eleven ikke ufrivillig blir ekskludert fra det ordinære opplæringsmiljøet. CRPD tydeliggjør at plassering skal skje etter individuelle behov, ønsker og en reell vurdering av alternativer, og at inkludering i ordinær skole skal være hovedprinsippet.

Elever i Sarpsborg får som hovedregel tilpasset opplæring i tråd med sine behov i nærskolene, men nærskolene i Sarpsborg har ulike forutsetninger for å få til nødvendige tilpasninger. For noen få elever blir tilbudet ikke godt nok. Det kan være manglende kompetanse eller fysiske rammer som gjør tilretteleggingen krevende på enkelte nærskoler med dagens utforming. Noen elever kan for eksempel ha behov for mer skjermet opplæring hele eller deler av skoledagen.

Elever med kognitive og sensoriske vansker og elever med ulike neurovariasjoner påvirkes ofte i større grad enn andre elever av dårlige fysiske forhold i skolen. Dårlige akustiske forhold, støy, feil belysning, manglende fleksibilitet i romløsninger, mangel på rettetplasser (steder å skjerme seg), trange ganger og mye visuell støy, medvirker til at elever ikke klarer å være en del av fellesskapet.

Sarpsborg kommune har etablert avdelinger som har god spesialpedagogisk kompetanse og arealer som er tilpasset elevene, men lokalene har behov for oppgradering/utbedring.

For at eleven skal få plass ved Sarpsfossen skole må det klart være til barnets beste. Ofte har PPT gitt en sakkyndig vurdering, men det er foreldrene selv som søker om plass på Sarpsfossen skole.

Det gjøres en individuell vurdering i hver enkelt sak, og det vektlegges om barnets læringsutbytte vil forbedres ved å få plass ved Sarpsfossen skole.

Der det ikke er tilstrekkelig mulig i nærskolene kan Sarpsfossen være et alternativ. Tildeling av skoleplass på Sarpsfossen skole er alltid individuelt vurdert og til barnets beste.

Sarpsborg kommune ønsker å tilrettelegge nærskolene bedre slik at tilrettelegging for ulike funksjonsnedsettelser blir enklere. Dette er et arbeid som vil ta tid, og for mange av barna er dagens muligheter ikke tilstrekkelig til at de får et godt nok læringsutbytte.

Rimelig tilrettelegging vil innebære at barnets læringsutbytte må vurderes opp mot rammene skolen har for tilrettelegging. Som eksempel dersom barnet er så sensitivt for lyd at isolering ikke er tilstrekkelig, vil tiltaket ikke gi gode nok vilkår uansett.

Ved å samlokalisere spesialpedagogiske tilbud er målet å bygge et enda sterkere og mer robuste kompetansemiljø, og å kunne bygge godt egnede lokaler med areal som ivaretar ulike hensyn bedre enn i dag.

Kombinasjonen av en samlet Sarpsfossen skole i umiddelbar nærhet til en 1.- 10. skole vil kunne gi elevene et godt samlet tilbud som bidrar til CRPDs formål ved å «fremme respekten for [...] elevenes iboende verdighet» samtidig som det gir et godt grunnlag for å ivareta artikkel 17 som sier at «ethvert menneske med nedsatt funksjonsevne har rett til respekt for sin fysiske og psykiske integritet, på lik linje med andre.» En slik samlokalisering vil kunne være et tiltak for å bidra til faktisk likhet for elever med nedsatt funksjonsevne i tråd med

artikkel 15 i CRPD («Særlige tiltak som er nødvendige for å framskynde eller oppnå faktisk likhet for mennesker med nedsatt funksjonsevne, skal ikke anses som diskriminering».)

Sandbakken er en skole for 1. – 10. klasse, noe også Sarpsfossen er. Det gir mulighet for at elevene kan ha tilstedeværelse i samme klasse igjennom hele skoleløpet.

Skyss, avstand og reisetid

Økt sentralisering av skolestrukturen vil som oftest gi behov for økt skoleskyss. I Sarpsborg kommune er det relativt korte avstander mellom skolene. Mange skoler har en allerede utstrakt bruk av skoleskyss – også på de minste skolene. Det er ingen strukturforslag i denne planen som blir vurdert å gi uakseptable reisetider og reiseavstander for elevene. Mange av elevene ved både Jelsnes barneskole og Ullerøy barneskole har allerede i dag rett til gratis skoleskyss.

Endring i skolestruktur kan, og vil gi økt skoleskyss og lengre skolevei for elever. Elever som har mer enn 4 km til skolen (2 km for 1.trinn) har rett til fri skoleskyss.

Det er ingen øvre grenser for hva som er akseptabel reisetid i opplæringsloven og det kan være en utfordring å avgjøre hva som er akseptabel reisetid for elevene.

Strukturutredninger handler i første rekke om å finne løsninger som utnytter og optimaliserer eksisterende skoleanlegg i kombinasjon med ny kapasitetsutbygging.

For kommunen er det avgjørende å ha mulighet til å justere skolegrensene for å fordele elevene hensiktsmessig og i samsvar til eventuelle kapasitetsutfordringene. Dette er regulert gjennom egen lokal forskrift. Dersom planen viser at det er behov for å endre forutsetningene i forskriften, vil dette komme som egen prosess i etterkant av planbehandlingen.

Slike grensejusteringer av inntaksområder for skolene må alltid være i samsvar med nærscoleprinsippet i Opplæringsloven.

Nærmiljøfokuset

Grunnskolen i Sarpsborg skal først og fremst være en utdannings- og læringsarena. Skolene skal også være ressursentre i sine respektive nær- og lokalmiljø. Skolene blir brukt som nærmiljøanlegg av lag- og foreninger, skolene arrangerer egne sosiale samlinger og framføringer. Dette utvikler felles stedsidentitet og knytter innbyggerne i skolekretsen sammen. En skolenedleggelse vil innebære at elevene overføres til andre naboskoler.

Etablering av nye skoler og eventuelt nedleggelse av andre skoler kan føre til endringer i det sosiale miljøet og den etablerte sosiale strukturen i et skoleområde. Videre kan skolene være viktig del av motivasjonen for i det hele tatt å etablere seg i utkantstrøkene av Sarpsborg.

Flerbruk og sambruk av lokaler

Barnehager og skoler er viktige møteplasser i lokalsamfunnet. Nye bygg og ombygginger bør derfor planlegges for flerbruk, slik at arealer også kan benyttes til kultur- og idrettsformål utenom ordinær drift.

I *Kommunedelplanplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv, 2025-2036*, fremheves barnehager og skoler som sentrale arenaer for fysisk aktivitet og trivsel. Uteområdene skal være inkluderende, varierte og tilgjengelig for både barn og lokalsamfunnet. Kommunen vil prioritere nærmiljøanlegg knyttet til skoler og barnehager i områder med mangelfullt tilbud.

Kommunens kulturplan (2019–2030) legger vekt på at barnehager og skoler også skal fungere som kulturarenaer. Byggene kan styrke lavterskeltilbud og gi barn og unge mulighet til å delta i og skape kultur. Kultur ses som en viktig del av oppvekstmiljøet og en samfunnsbyggende kraft.

Skolebygg har rom som kan brukes både pedagogisk og til samfunnsformål. For å legge til rette for sambruk med lag, foreninger og kultur- og idrettsaktører, skal virksomhet kultur kobles inn tidlig i planleggingen av nye bygg. Veilederen «Skolen som kulturarena» (Viken fylkeskommune, 2023) gir anbefalinger for hvordan dette kan gjøres.

Barnehager og skoler som nærmiljøarena

Uteområder ved barnehager og skoler, samt gymnastikksaler ved skolene, er viktige ressurser for både organisert og uorganisert aktivitet. Sammenlignet med vanlige lekeplasser har de større areal og flere aktivitetsmuligheter, og bør derfor være tilgjengelig for bruk også utenom ordinær drift.

Eiendomsstrategiske valg

Kommunedelplan for barnehage- og skolekapasitet skal bidra til å sikre at kommunen tar bærekraftige, helhetlige og langsiktige valg for eiendommene. Valgene skal bidra til at eiendomsstrategiske mål blir nådd. For barnehage- og skolekapasitetsplanen er spesielt ambisjonen om effektive og funksjonelle arealer og aktiv forvaltning av kommunens eiendomsmasse sentral.

Både planlegging av nybygg, vedlikehold og rehabilitering av eksisterende bygg, må sikre krav og hensyn til miljøfaktorer som har direkte eller indirekte innvirkning på brukernes helse. Mangelfullt vedlikehold vil kunne ha konsekvenser for innemiljø, luftkvalitet og andre helserelaterte faktorer i arbeidsmiljøet for personalet og lek- og læringsmiljøet til barn og elever.

I Sarpsborg kommunes «Plattform for eiendomsforvaltning 2017-2020», framkommer kommunens overordnede mål for eiendomsforvaltningen. Relevant i denne sammenheng er;

1. Eiendommene skal bidra til en effektiv tjenesteproduksjon for brukerne av kommunal eiendom.
2. Eiendomsforvaltningen skal være fremtidsrettet, ivareta eiendommene gjennom god verdiforvaltning og videreutvikle eiendommene på lang sikt.
3. Kommunen skal være en aktiv grunneier og strategisk eiendomsutvikler.
4. Som utbygger skal kommunen ta samfunnsansvar ved å ivareta miljøet og satse på bærekraftige løsninger, samt sette krav til bruk av lærlinger og tiltak mot sosial dumping i bygge- og anleggskontrakter.

Plattform for eiendomsforvaltning 2017-2020 er under revidering og vil bli lagt frem til politisk behandling våren 2026.

5. Kunnskapsgrunnlag fra Norconsult

Norconsult Norge AS har på bestilling fra Sarpsborg kommune utarbeidet et Kunnskapsgrunnlag for videre arbeid med utvikling av Kommunedelplan for barnehage- og skolekapasitet i Sarpsborg. Gjennom beskrivelse av tilstandsgrad og egnethet for anleggene peker kunnskapsgrunnlaget på forutsetninger, utfordringer og muligheter. Kunnskapsgrunnlaget bygger på nasjonale føringer.

Norconsult Norge AS har gjennomført arbeidet i tett samarbeid med Sarpsborg kommune. Arbeidet er utført i perioden desember 2023 til mai 2024. Rådgivere fra Norconsult har bestått av et tverrfaglig team med pedagoger, bygningsingeniører, rådgiver for bygningskalkyle og rådgiver for samfunnsgeografi. Som et verktøy for vurdering av fremtidig kapasitetsbehov, er det utarbeidet befolkningsframskrivninger. Norconsult presenterte Kunnskapsgrunnlaget i et åpent møte, 28.5.2024.

Kunnskapsgrunnlaget er delt i tre deler;

Del 1 Inneholder mandat for kommunedelplanarbeidet, beskrivelse av organisering av arbeidet med kunnskapsgrunnlaget, herunder beskrivelse av medvirkningsaktiviteter, samt oppsummering av utfordringsbilde for barnehage- og grunnskoletilbudene i Sarpsborg kommune. Videre beskrives nasjonale og kommunale rammer og føringer for barnehage- og skoleanlegg og kvalitet i det pedagogiske tilbudet, og det gis en oversikt over barnehagetilbudet og grunnskoletilbudet i Sarpsborg kommune i dag.

Del 2 Inneholder beskrivelser av barne- og elevtallsutviklingen, samt barnetallsframskrivninger, i hele kommunen og i hver enkelt plansone (del av kommunen/barneskolekrets/ungdomsskolekrets). Kapittelet viser behov for barnehage- og skolekapasitet i perioden fram mot 2040.

Del 3 Inneholder vurderinger av alle de kommunale barnehage- og skoleanleggene. I kap. 8. beskrives behov for bygningsmessige tiltak på anleggene, med kostnadsanslag.

Det er samlet inn data og informasjon for det enkelte anlegg som bidrar til å belyse og besvare de ulike vurderingsområdene i oppdraget.

Rammer og føringer for kunnskapsgrunnlaget har to overordnede tema;

- Rammer og føringer for bygningsteknisk kvalitet, og
- Rammer og føringer for pedagogisk kvalitet.

De overordnede kravene omfatter blant annet; • FNs barnekonvensjon, • Plan og bygningsloven, • Barnehageloven og • Opplæringsloven, med tilhørende fagplaner, normer, rammer og forskrifter, samt lokale planer og føringer. Det er redegjort for relevans for lover, rammer og føringer i Kunnskapsgrunnlaget kap. 2 og i kapittel 5, metodekapittelet.

Metoder og forutsetninger

Metode for vurdering av anleggene har bestått av både bygningsteknisk og pedagogisk vurderingsgrunnlag. Analysegrunnlaget er innhentet gjennom befaringer, spørreskjema, workshops, møter og eksterne informasjonskilder som innrapporterte tall til SSB, Basil og GSI.

For vurdering av tilstand er det gjennomført en kartlegging av tilstandsgrad (TG). Bygningstekniske rådgivere har gjort vurderinger etter kategoriene i bygningsdelstabellen og vurderingsnivåer fra TG0 til TG3. TG0 er i henhold til krav og standard, TG1 og TG2 angir behov for vedlikehold og utbedring, mens TG3 krever gjennomføring av tiltak.

Metode for vurdering av funksjonell egnethet (EG) er gjennomført med bakgrunn i kriterier som omhandler krav til barnehage og skole som pedagogiske formålsbygg. Kriteriene bygger også på forskning på barnehage- og skoleområdet som gir grunnlag for Rammeplan for barnehage og Læreplanverket for grunnskolen. For vurdering av funksjonell egnethet (EG) er det anbefalt tiltak og utarbeidet kalkyle for EG2 (mindre grad egnet) og EG3 (liten grad egnet).

Investeringsbehov

Kunnskapsgrunnlaget viser til behov for bygningsmessige tiltak på barnehagene og skolene. Norconsult har knyttet tiltakene til bygningsmessig teknisk tilstand og tiltak som følge av kapasitetsbehov og funksjonelle utfordringer i forhold til egnethet. Det er i Kunnskapsgrunnlaget ikke tatt stilling til om barnehage- eller skolestrukturen bør endres, eller om barnehager/skoler bør bygges på nytt sted og med andre størrelser enn de har i dag. Kalkyle og investeringsbehov er nærmere beskrevet i kapittel 8 i Kunnskapsgrunnlaget.

Norconsult sine anbefalinger er gjengitt i Kunnskapsgrunnlaget 2024, s.342.

6. Befolkningsutvikling og befolkningsframskrivninger – prognoser

Befolkningsframskrivninger er beregninger av hvordan befolkningen vil utvikle seg over tid, gitt ulike faktorer og forutsetninger for disse. Faktorene som vil påvirke befolkningsutviklingen er fruktbarhet, dødelighet, flytting, innvandring og utvandring. Disse faktorene kan endre seg over tid. Framskrivningene er viktige verktøy for å kunne forutsi fremtidige demografiske endringer, altså framtidig befolkningsstørrelse og -sammensetning. Endringer i demografien kan ha betydelige implikasjoner for samfunnsutvikling, lokal tjenesteproduksjon og økonomi.

Fordi det er usikkert hvordan fremtiden faktisk vil se ut, lages ofte befolkningsframskrivninger i ulike alternativer. Hvilket alternativ som vil være «rett», avhenger ofte av hva som skal undersøkes og belyses. Det framskrivingsalternativet som regnes som mest sannsynlig, kalles en prognose. Blant SSBs ulike framskrivingsalternativer, vil hovedalternativet, som betegnes MMMM², være det som typisk regnes som den mest trolige utviklingen gitt situasjonen ved framskrivingstidspunktet, og dermed være en prognose.

Nasjonale befolkningsframskrivninger

I de kommende tiårene viser nasjonale befolkningsframskrivninger en lavere befolkningsvekst, en sterk aldring av befolkningen og en større, mer etablert og eldre innvandrerbefolkning enn i dag. Ifølge hovedalternativet til SSB vil den norske befolkningen øke fra rundt 5,55 millioner i dag til ca. 6 millioner i 2040. Fram til 2045 kan vi forvente flere fødsler enn dødsfall, men etter 2045 vil situasjonen snu, og befolkningsveksten vil bli drevet av innvandring alene. Det er forventet at fruktbarheten gradvis vil øke fra dagens historiske lave nivå på 1,40 barn per kvinne til 1,44 i 2025 og 1,57 i 2030. Fruktbarheten antas deretter å stabilisere seg rundt 1,66.

Ifølge de nasjonale framskrivingene til SSB ses en jevn økning i 1-5-åringer fram mot 2040. For barneskolebarna (6-12 år) ses derimot en nedgang fram mot 2035, før det igjen tar seg opp mot 2040. For de eldste barna (13-15 år) ses en nedgang i hele perioden fram mot 2040.

De lokale framskrivingene til SSB for Sarpsborg, følger et nærmest tilsvarende mønster. Både hovedalternativet og alternativet for høy nettoinnvandring, viser en økning blant de minste barna fram mot 2040, en nedgang de neste 10 årene for barneskole- og ungdomsskolebarna, for deretter en liten økning mot 2040 igjen. SSBs oversikt fordeler ikke framskrivingene i kommunens ulike områder eller skolekretser.

² MMMM beskriver faktorene fruktbarhet, levealder, innenlandsk flytting og innvandring og angir hvilken utvikling hver faktor er gitt i framskrivingsalternativet. M = middels, L = lav og H = høy. MMMM er vårt hovedalternativ.

	Hovedalternativet (MMMM)				Høy nettoinnvandring (MMMH)			
	2025	2030	2035	2040	2025	2030	2035	2040
3105 Sarpsborg								
1-5 år	2 995	3 020	3 175	3 308	3 004	3 072	3 275	3 444
6-12 år	4 816	4 582	4 566	4 760	4 829	4 647	4 684	4 949
13-15 år	2 326	2 192	2 053	2 043	2 330	2 215	2 095	2 109

Figur 1: SSB Tabell 13288. Framskrevet folkemengde 1.januar, etter region, alder, statistikkvariabel og år (17.09.25).

Flytting innad, samt til og fra Sarpsborg kommune

Sarpsborg har hatt en samlet nettoinnflytting på 10,3 prosent de siste ti årene (Telemarksforskning³). Det vil si at det er flere som har flyttet til Sarpsborg enn som har flyttet fra Sarpsborg. De fleste som flytter fra Sarpsborg, er i alderen 20 til 25 år. Sarpsborg vinner derimot innbyggere i de andre aldersgruppene. Dette innebærer også at det er flere barn i barnehage- og skolealder som flytter til Sarpsborg, enn som flytter ut av Sarpsborg.

I 2024 var det 4 652 personer som flyttet internt i Sarpsborg kommune. Av disse utgjorde barn 1-5 år 388 stk, barn 6-12 år 364 stk og ungdom 13-15 år 188 stk. Sett på befolkningen som helhet, har det de siste ti årene vært størst vekst i områdene Borgen, Grålum, Hafslundsøy og Tindlund (18-20% økning). Ser man kun på barnetallene (1-15 år), har det vært desidert størst vekst på Grålum (19%), etterfulgt av Borgen og Sandesundsveien (8%). Grålum har de siste årene vært preget av høy boligbygging og er et område som er svært attraktivt for barnefamilier.

Fortettingssoner i kommuneplanen

Kommuneplanens arealdel legger opp til en fortettingsstrategi som et av virkemidlene for å nå målene i både samfunnsplanen og arealplanen om at befolkningsveksten i Sarpsborg skal være bærekraftig. Fortettingsstrategien viser, sammen med pågående, ferdige og kjente reguleringsplaner, i hvilke områder vi kan forvente boligbygging og dermed befolkningsvekst framover.

Sarpsborg kommune har et mål om at 60% av boligbyggingen skal skje som fortetting eller som transformasjon. Fortetting er definert som en utbygging i et allerede bebygd område som gir flere boenheter og/eller økning i næringsarealer. Dette kan bety at man for eksempel på en tidligere eneboligtomt, river eneboligen og bygger et rekkehus isteden. Transformasjon referer til prosjekter som innebærer en større grad av endring av innhold enn vanlige fortettingsprosjekter. Typisk kan transformasjon være et nedslitt næringsbygg som ligger sentralt til i byområdet, og som rives for å få plass for nye bygg med høy arealutnyttelse.

³ [Regional analyse](#)

Områdene for fortetting gjelder:

- Bydelssentrene/knutepunkt (Grålum, Greåker og Borgen) og områdene rundt.
- Områder som ligger mellom bydelssentrene og sentrum (områdene mellom Sandesund og Greåker langs fv. 109, områdene langs Tuneveien mellom Tingvoll og Valaskjold/Lande, samt områdene langs Hafslunds gate/Iseveien mellom Hafslund og Borgen)
- Områder innen 2 km fra torget (Brevik/Vesteng/Lande)

Prinsippet om fortetting gjelder også i sentrumsområdet – der er det egne bestemmelser i sentrumsplanen.

Framtidige utbyggingsområder

Kommuneplanens arealdel har avsatt visse områder til framtidig boligbygging. Det finnes flere framtidige utbyggingsområder i kommunen, både i sentrum (blant annet Pappen og Rosenkrantzgate), i øst (blant annet Kalabanen, tidligere Østfoldmeieriet og Markveien) og i vest (blant annet Tunborg, Opstadfjellet og Yvenåsen). Det finnes også flere andre pågående boligprosjekter, som kan påvirke befolkningsutviklingen i kommunens ulike områder.

Lokale befolkningsframskrivinger

Sarpsborg er en kommune i vekst med en ambisjon om en årlig befolkningsøkning på 1,2%. I 2024 nådde Sarpsborg for første gang 60 000 innbyggere. Mellom 2014 og 2024 var befolkningsveksten på totalt 11%. Selv om utviklingstakten har avtatt noe de siste årene, viser framskrivingene allikevel at vi vil bli flere i tiden som kommer. Ifølge hovedalternativet til SSB, vil det bo rett i underkant av 65 000 mennesker i Sarpsborg i 2040. Ser man derimot på alternativet for høy nettoinnvandring, vil befolkningen i Sarpsborg være i underkant av 66 500 i 2040.

Boligbygging og boligbehov

Boligbygging er en sterk bidragende faktor til befolkningsvekst, og kan være en særlig utslagsgivende faktor i enkelte soner eller skolekretser. I 2018 ble det bygget 448 nye boliger i Sarpsborg og befolkningsøkningen var tilnærmet tilsvarende. Siden dette toppåret har boligbyggingstakten gått noe ned. Det antas at antall ferdigstilte boliger i Sarpsborg vil ligge lavt også de nærmeste årene, men at vi etter hvert vil se en ny økning.

Ifølge de kjente reguleringsplanforslagene i kommunen, har Sarpsborg en boligreserve på i overkant av 7 000 boliger. Selv om kommunen er planmyndighet, har kommunen allikevel få muligheter til å påvirke når disse boligene skal bygges. Dette er i stor grad styrt av markedet. For å nå SSBs hovedalternativ, vil det i Sarpsborg være et boligbehov for i underkant av 3 000 fram mot 2040. Ser vi på alternativet for høy nettoinnvandring, er boligbehovet nærmere 4 400 (KOMPAS – boligbyggeprogrammet).

Mye av det nye som bygges er leiligheter og mange av kjøperne har ikke barn i skolealder. Dette kan særlig ses i boligprosjekter i sentrum. Allikevel må det forventes at en viss andel

av de nye boligene vil bebos av familier med barn i barnehage- og skolealder. Store utbygginger vil også frigjøre eneboliger i nærliggende områder, som igjen kjøpes av barnefamilier og bidrar til elevtallsvekst.

Framskrivinger for barnetallsutvikling frem mot 2040

Det finnes flere måter å framskrive en befolkning på og man bruker forskjellige faktorer i de ulike beregningene. Under utarbeidelsen av kunnskapsgrunnlaget for denne kommunedelplanen, laget COWI for Norconsult en egen befolkningsframskriving i april 2024. Her ble Sarpsborgs befolkning og barnetallene framskrevet etter SSBs hovedalternativ, MMMM, fordelt sonevis i kommunen på historiske flyttemønstre. Dette betyr at man har sett på hvordan de ulike områdene i kommunen har utviklet seg de siste årene, og antatt at fordelingen vil være tilsvarende i tiden framover.

Våren 2025 utarbeidet Sarpsborg kommune en alternativ framskrivingsberegning basert på SSBs alternativ «høy nettoinnvandring», MMMH, fordelt sonevis i kommunen etter forventet framtidig boligbygging. Det vil si at vi i et område der vi kjenner til at det skal bygges nye boliger, vil forvente en større befolkningsvekst enn i et område der det ikke skal bygges nye boliger. Hvor mye og hvor raskt boligbyggingen vil kunne påvirke elevtallet i et område avhenger av flere faktorer som boligtype, tempo på utbyggingen, demografiske forhold og områdets attraktivitet for barnefamilier.

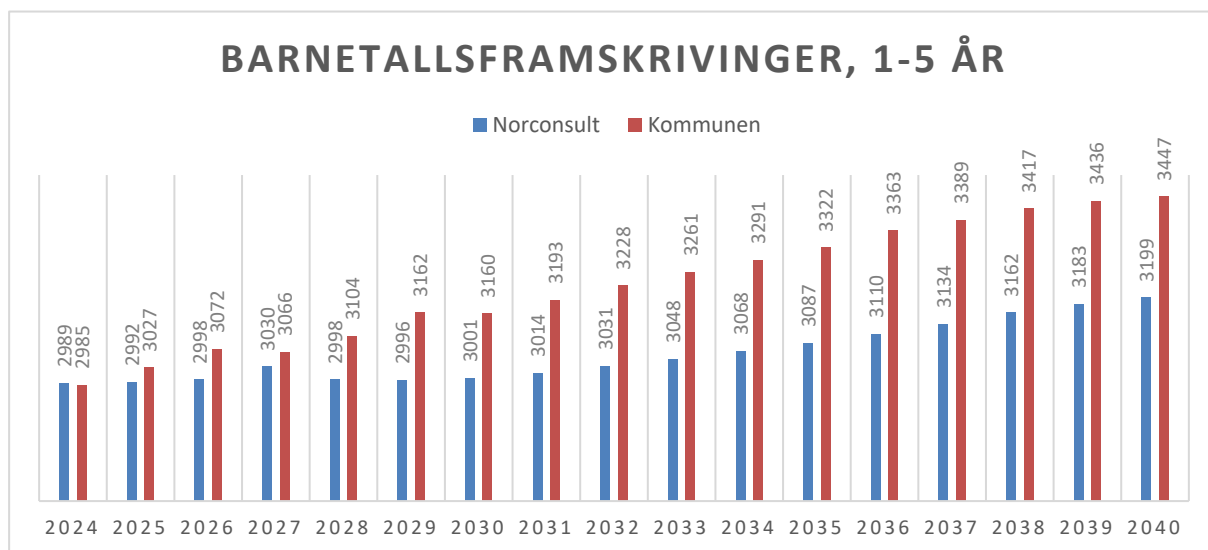
Siden framskrivingsalternativene er utført med ett års mellomrom, er det forskjellige grunnforutsetninger som er beregnet inn i modellene. De to framskrivingsalternativene viser ulike resultater, som begge vil gjennomgå under. Øvrige forutsetninger for KOMPAS-analyser og generelt hvordan modellene virker, samt planforutsetningene som ligger til grunn i det konkrete arbeidet for Sarpsborg kommune, er beskrevet i vedlegg «Befolkningsframskriving, Sarpsborg kommune, 2025».

Befolkningsframskrivinger på kommunenivå

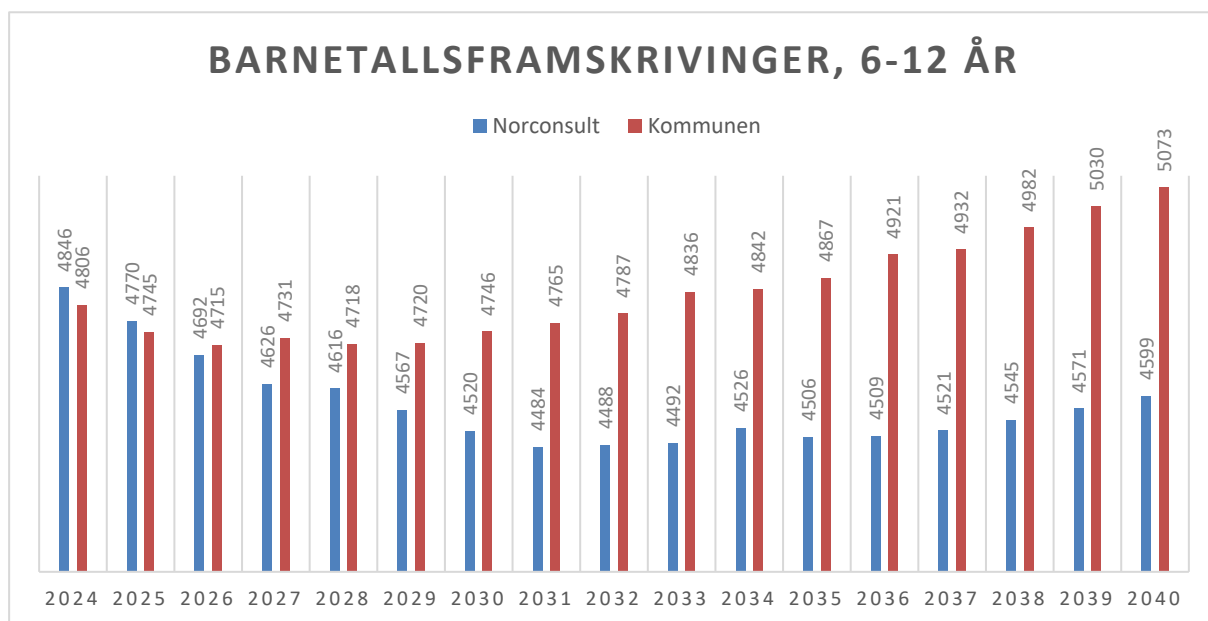
Befolkningsframskrivingene viser et endret bilde framover. Ifølge Norconsult, er det for barn i barnehagealder, 1-5 år, ventet en økning på omkring 200 barn mot 2040. Antallet barn i alderen 6-12 år er ventet å reduseres med omkring 200 barn mot 2040, og antallet bosatte barn i alderen 13-15 år er ventet å reduseres med omkring 340 barn mot 2040.

Ifølge befolkningsframskrivingene utarbeidet av Sarpsborg kommune, vil man mot 2040 forvente en økning i antall barn 1-5 år på omkring 450 barn, en økning i antall barn 6-12 år på omkring 250 barn og en reduksjon i antall barn 13-15 år på omkring 75 barn.

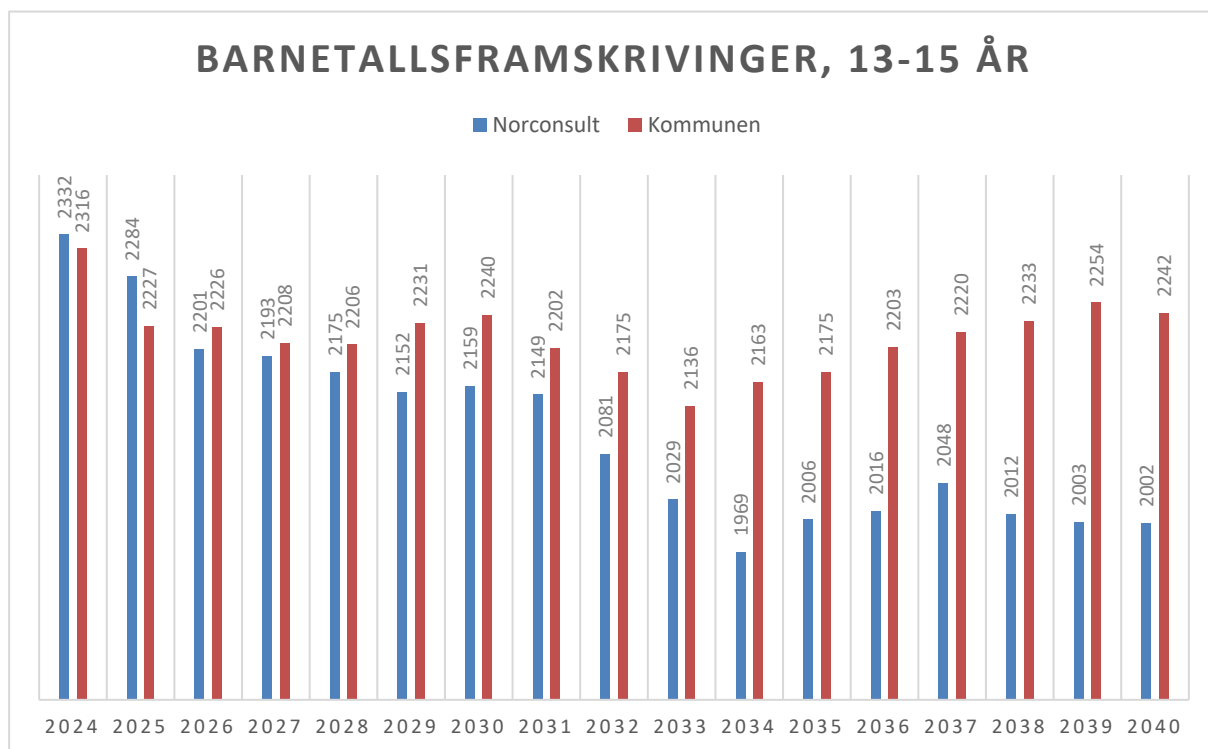
Figurene under viser de to framskrivingsalternativene sett opp mot hverandre.

Figur 2. Barnetallsframskriving, barn 1-5 år. Norconsults alternativ vs. Sarpsborg kommunes alternativ.

Figur 3. Barnetallsframskriving, barn 6-12 år. Norconsults alternativ vs. Sarpsborg kommunes alternativ.

Figur 4. Barnetallsframskriving, barn 13-15 år. Norconsults alternativ vs. Sarpsborg kommunes alternativ.

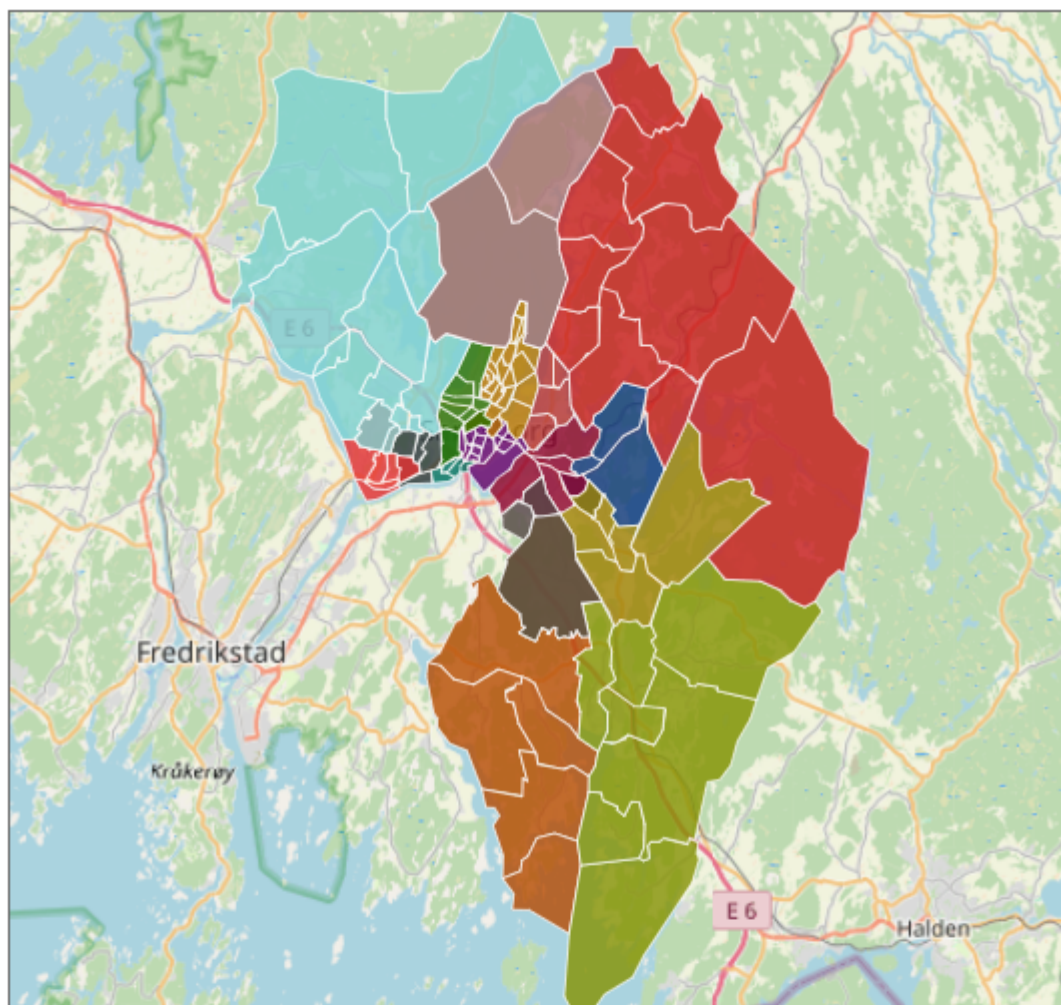
Norconsult har laget figurer for hver skole som illustrerer sammenheng mellom barnetallsutvikling og kapasitet på skolene. Det er også lagt til en beregning som viser befolkningsframskrivingen justert for faktisk elevtall på skolene de siste fem årene. Dette for å kunne synliggjøre avgang til privatskoler samt at noen grunnkretser deles mellom to skoler slik at befolkningsprognosen/barnetallsprognosen dermed angir et høyere eller lavere elevtall enn det som faktisk går på skolen. Dette gjelder særlig for enkelte skoler. Denne avgangen er ikke synlig i kommunens egne befolkningsframskrivninger.

I befolkningsframskrivninger pr område og skole under er kommunens egne framskrivninger kommentert der disse avviker fra prognosene i Kunnskapsgrunnlaget (Norconsult, 2024).

Befolkningsframskriving på områdenivå

Befolkningsframskrivingen er gjort i definerte plansoner som følger Sarpsborg kommunes skolegrenser. Enkelte grunnkretser i kommunen inngår i flere skolekretser, og det er i disse tilfellene gjort en prosentvis fordeling av grunnkretsen. Tallene som er beregnet kan derfor skille seg noe fra de faktiske elevtallene på skolene.

Barneskolekretser

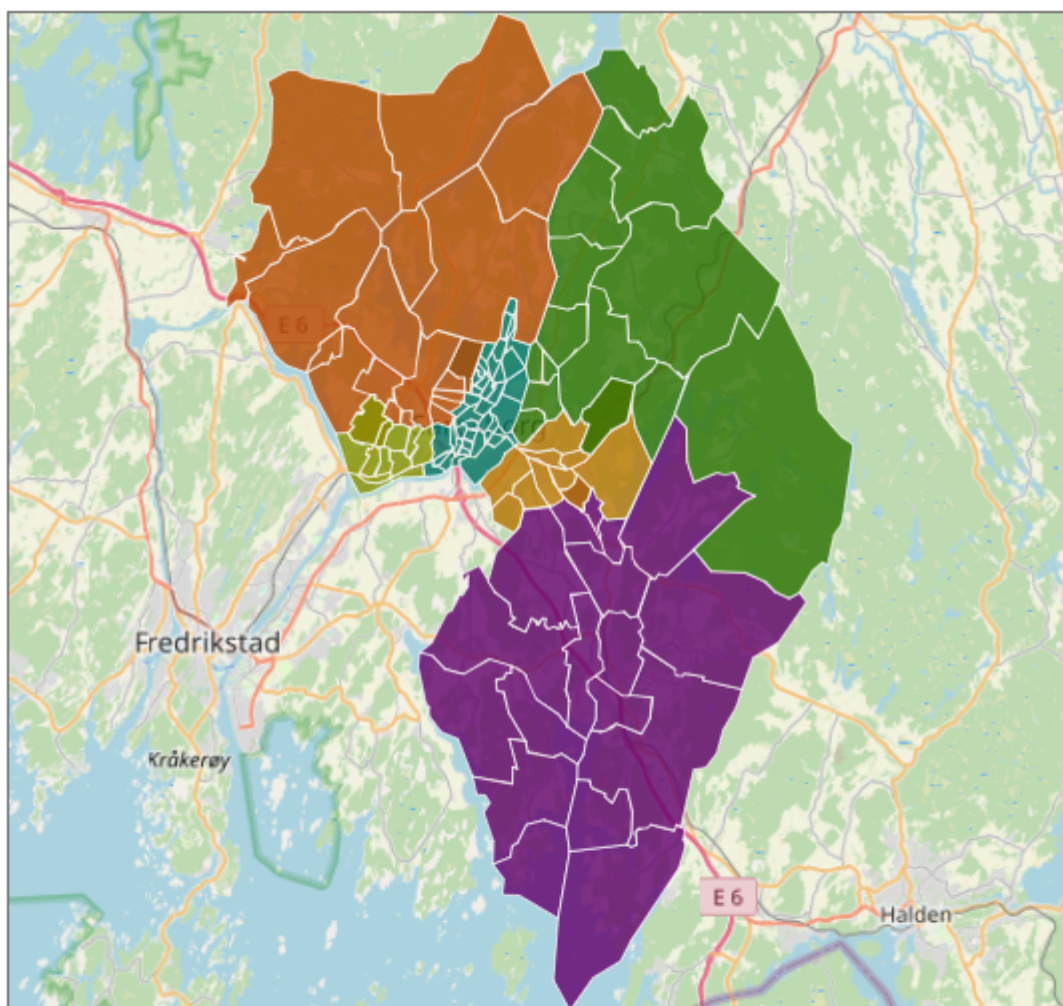

TEGNFORKLARING

	Alvimhaugen		Sandesundsveien
	Kurland		Lande
	Ullerøy		Hornnes
	Borgen		Hafslund
	Sandbakken		Navestad
	Hafslundsøy		Hannestad
	Tindlund		Grålum
	Jelsnes		Varteig

Figur 5. Oversikt over barneskolekretsene.

Ungdomsskolekretser

TEGNFORKLARING

	Kruseløkka u-skole		Sandbakken u-skole
	Hafslund u-skole		Varteig u-skole
	Grålum u-skole		Tindlund u-skole

Figur 6. Oversikt over ungdomsskolekretsene.

Befolkningsframskriving, 1-5 år

I Kunnskapsgrunnlaget (Norconsult, 2024) er kommunen delt inn i sone øst, vest og sentrum. Innenfor hver sone er det gjort en inndeling i ungdomsskolekretser. Områdene ligger nært og går over i hverandre. Det er derfor ikke gjort den samme inndelingen i denne planen. I stedet drøftes enkelte områder innenfor de ulike sonene.

Kunnskapsgrunnlaget (Norconsult, 2024) viser at Sarpsborg kommune i 2023 hadde ca. 280 færre barnehageplasser enn bosatte barn. Sentrum hadde en overkapasitet, mens det manglet plasser i øst og vest.

Sentrum

Sentrum omfatter skolekretsene Lande, Kurland, Jelsnes, Alvimhaugen og Sandesundsveien. I sentrumssonen er det totalt 1066 barnehageplasser og Pr 31.12.2024 bodde det totalt 972 barn i alderen 1-5 år. Det er altså om lag 90 flere barnehageplasser enn barn. På Lande, Kurland og Alvim er det relativt godt samsvar mellom bosatte barn og tilgjengelige barnehageplasser. I kretsen som tilhører Sandesundsveien barneskole er det ca 80 flere barnehageplasser enn barn i barnehagealder.

Fram mot 2030 er det, ifølge kommunens framskrivninger, forventet en vekst i sentrumssonen på 29 barn i alderen 1-5 år. De samme framskrivningene viser at det forventes 73 flere barn 1-5 år i sentrumssonen i 2040 enn det er i dag.

Øst

Øst strekker seg over et stort område og omfatter skolekretsene Ullerøy/ Hornnes, Sandbakken, Borgen, Hafslund/ Navestad, Hafslundsøy og Varteig. Totalt bor det 1 250 barn i sone øst i 2025 og det er 1120 barnehageplasser.. Det betyr at det er 130 færre barnehageplasser enn barn, 50 i Hafslundsøy skolekrets og 50 i Hornnes skolekrets. De resterende plassene fordeler seg på Hafslund og Sandbakken.

Fram mot 2030 er det, ifølge kommunens framskrivninger, forventet en vekst i sone øst på 126 barn. De samme framskrivningene viser at det forventes hele 415 flere barn 1-5 år i øst i 2040 enn det er i dag. Den store forventede utviklingen skyldes særlig de store utbyggings- og transformasjonsprosjektene i Hafslund- og Borgenområdet.

Vest

Vest omfatter skolekretsene Hannestad, Tindlund og Grålum. Totalt bor det 772 barn i alderen 1-5 år i sone vest og det er 658 barnehageplasser. Det er altså 114 færre barnehageplasser enn barn. Disse fordeler seg mellom Hannestad der det er ca 40 flere bosatte barn enn det er barnehageplasser, og på Grålum der det er 70 flere barn enn barnehageplasser. På Tindlund er det godt samsvar mellom antall barn og barnehageplasser. Fram mot 2030 er det, ifølge kommunens framskrivninger, forventet en vekst i sone vest på 35 barn. De samme framskrivningene viser at det forventes 171 flere barn 1-5 år i vest i 2040 enn det er i dag.

Oversikten over de viser at det allerede i dag mangler henholdsvis 114 barnehageplasser i vest og 130 barnehageplasser i øst. Sentrum har en overkapasitet som til en viss grad reduserer underkapasiteten i vest og øst.

Framskrivningene viser at område sentrum vil ha dekning for et økende barnetall dersom eksisterende antall plasser opprettholdes. Områdene øst og vest for Glomma vil ha behov for betydelig økning av antall plasser dersom tallene for befolkningsframskriving slår til.

Befolkningsframskriving barnetrinn 1.-7.trinn, 6-12 år

For barneskolene viser kunnskapsgrunnlaget barnetallsframskriving med utgangspunkt i barneskolekretsene. Norconsult sine framskrivinger viser at antallet bosatte barn 6-12 år er forventet å reduseres med omkring 200 barn fram mot 2040. Framskrivningene fra Sarpsborg kommune viser derimot en reduksjon fram mot 2030, for deretter å øke med i overkant av 250 barn 6-12 år i perioden fram mot 2040.

Barnetallet i plansone Alvimhaugen barneskole har gått noe ned de siste årene. Barnetallet er ventet å stabiliseres på omkring 140 barn i alderen 6-12 år. Elevtallet på skolen har de siste fem årene vært i gjennomsnitt 86% av antall bosatte barn. Det er ventet at det blir noe ledig kapasitet ved skolen.

Barnetallet i plansone Borgen barneskole er ifølge Kunnskapsgrunnlaget ventet å være stabilt frem mot 2040. Ifølge kommunens egne framskrivinger vil barnetallet i sone Borgen barneskole øke jevnt med ca 150 barn gjennom planperioden til ca 550 barn i 2040. Elevtallet på skolen har de siste fem årene vært i gjennomsnitt 83% av antall bosatte barn. Flere av elevene i plansone Borgen gjenfinnes på Hafslund barneskole. Dersom kommunens framskrivinger slår til, vil Borgen barneskole få en kapasitetsutfordring allerede fra år 2027.

Barnetallet i plansone Grålum barneskole er ifølge Kunnskapsgrunnlaget ventet å være stabilt frem mot 2040. Elevtallet på skolen har de siste fem årene vært i gjennomsnitt 96% av antall bosatte barn. Ifølge kommunens egne framskrivinger vil barnetallet i sone Grålum barneskole øke med i overkant av 150 barn i perioden, til totalt ca. 575 barn i 2040. Grålum barneskole vil ha kapasitet til å ivareta den framtidige økningen.

Barnetallet i plansone Hafslund barneskole er ventet å være stabilt frem mot 2040. Elevtallet på skolen har de siste fem årene vært i gjennomsnitt 109% av antall bosatte barn, Flere av elevene i plansone Borgen gjenfinnes på Hafslund barneskole.

Barnetallet i plansone Hafslundsøy barneskole er ventet å være stabilt frem mot 2040. Elevtallet på skolen har de siste fem årene vært i gjennomsnitt 93% av antall bosatte barn. Det angis at skolen har mye ledig kapasitet.

Barnetallet i plansone Hannestad barneskole er ifølge Kunnskapsgrunnlaget ventet å reduseres noe frem mot 2040, men endringen er ikke markant. Elevtallet på skolen har de siste fem årene vært i gjennomsnitt 98% av antall bosatte barn. Ifølge kommunens egne framskrivinger vil barnetallet i sone Hannestad barneskole øke med i underkant av 50 barn i perioden. Skolen har kapasitet til å ta imot denne økningen.

Barnetallet i plansone Hornnes barneskole er ventet å være relativt stabilt frem mot 2040. Elevtallet på skolen har de siste fem årene vært i gjennomsnitt 97% av antall bosatte barn. Det ser ut til at skolen vil ha en del ledig kapasitet.

Barnetallet i plansone Jelsnes barneskole er ventet å være stabilt frem mot 2040. Elevtallet på skolen har de siste fem årene vært i gjennomsnitt 90% av antall bosatte barn. Det vurderes at skolen har en del ledig kapasitet.

Barnetallet i plansone Kurland barneskole er ventet å reduseres med omkring 50 elever frem mot 2040. Det vil være størst nedgang de første årene i perioden. Elevtallet på skolen har de siste fem årene vært i gjennomsnitt 98% av antall bosatte barn. Ifølge kommunens egne framskrivinger vil barnetallet i sone Kurland barneskole ha en nedgang mot 2030, for deretter å øke til tilsvarende mengdes om i dag (ca 460) rundt 2040.

Barnetallet i plansone Lande barneskole er ventet å være stabilt frem mot 2040. Elevtallet på skolen har de siste fem årene vært i gjennomsnitt 93% av antall bosatte barn. Skolen vil være godt utnyttet kapasitetsmessig gjennom perioden.

Barnetallet i plansone Navestad barneskole er ifølge Kunnskapsgrunnlaget ventet å være stabilt på omkring 65 barn frem mot 2040. Elevtallet på skolen har de siste fem årene vært i gjennomsnitt 68% av antall bosatte barn i aldersgruppen. Ifølge Kunnskapsgrunnlaget vil det være ledig kapasitet på skolen i planperioden. Ifølge kommunens egne framskrivinger fra 2025 vil barnetallet i sone Navestad barneskole øke med 20 barn i perioden til totalt ca. 90 barn. Dersom denne prognosen skulle slå til vil Navestad barneskole få utfordringer med å ta imot økningen fra år 2035.

Barnetallet i plansone Sandesundsveien barneskole er ventet å være stabilt på omkring 460-470 barn frem mot 2040. Elevtallet på skolen har de siste fem årene vært i gjennomsnitt 92% av antall bosatte barn i aldersgruppen. Skolen vil trolig være godt utnyttet kapasitetsmessig i planperioden.

Barnetallet i plansone Tindlund barneskole er ventet å være stabilt på omkring 380-400 barn frem mot 2040. Elevtallet på skolen har de siste fem årene vært i gjennomsnitt 93% av antall bosatte barn i aldersgruppen. Kommunens egne framskrivinger viser en liten økning i plansone Tindlund barneskole i perioden på ca. 40 barn. Det vil trolig være noe ledig kapasitet i anlegget.

Barnetallet i plansone Ullerøy barneskole er ventet å være stabilt på omkring 40-50 barn frem mot 2040. Elevtallet på skolen har de siste fem årene vært i gjennomsnitt 82% av antall bosatte barn i aldersgruppen. Skolen vil ha ledig kapasitet i planperioden.

Befolkningsframskriving ungdomstrinn 8.-10.trinn, 13-15 år

Norconsult sine framskrivinger viser at antallet bosatte barn i alderen 13-15 år er ventet å reduseres med omkring 340 barn frem mot 2040. Sarpsborg kommune sine framskrivinger viser en mer beskjeden reduksjon på omkring 75 barn frem mot 2040.

Barnetallet i plansone Grålum ungdomsskole er ventet å reduseres med omkring 50 elever frem mot 2040. Elevtallet på skolen har de siste fem årene vært i gjennomsnitt 99% av antall bosatte barn i aldersgruppen. Kommunens egne framskrivinger viser en mindre reduksjon i barnetall for planperioden på ca. 20 barn. Skolen vil få noe ledig kapasitet utover mot 2040.

Barnetallet i plansone Hafslund ungdomsskole er ventet å være stabilt i første del av perioden, men reduseres noe mot slutten av perioden frem mot 2040. Elevtallet på skolen har de siste fem årene vært i gjennomsnitt 100% av antall bosatte barn i aldersgruppen 13-15 år. Ifølge kommunens egne framskrivninger ser vi en relativt jevn økning i barnetall i plansone Hafslund ungdomsskole i perioden til totalt 440 barn i 2040. Hafslund ungdomsskole vil kunne få kapasitetsutfordringer fra år 2035.

Barnetallet i plansone Kruseløkka ungdomsskole er ventet å reduseres fra 660 i 2024 til 570 i 2040. Elevtallet på skolen har de siste fem årene vært i gjennomsnitt 95% av antall bosatte barn i aldersgruppen 13-15 år. Kommunens egne barnetallsframskrivninger viser litt mindre reduksjon i barnetall, til 590 barn i 2040. Det vurderes at skolen har overskredet sin elevkapasitet de siste årene, og at det er behov for utvidelse for å håndtere elevtallet både på kort og lang sikt.

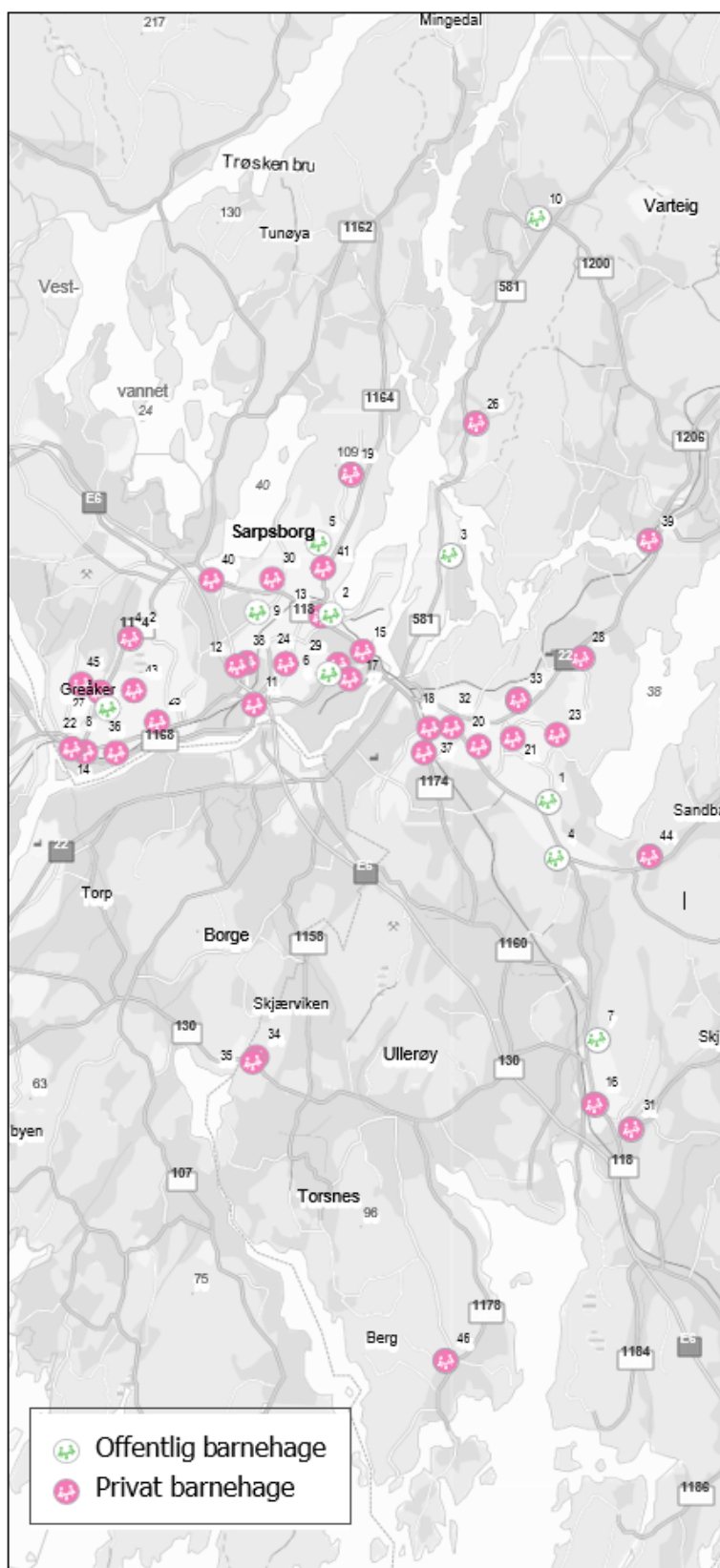
Barnetallet i plansone Tindlund ungdomsskole er ventet å reduseres fra 360 i 2024 til 300 i 2040. Elevtallet på skolen har de siste fem årene vært i gjennomsnitt 99% av antall bosatte barn i aldersgruppen 13-15 år. Ifølge kommunens egne framskrivninger vil barnetallet 13-15 år på Tindlund ungdomsskole være stabilt i perioden og kapasitetsutfordringen vil være tilsvarende som i dag.

Elevtallsprognose kombinertskoler 1.-10.trinn

Barnetallet i plansone Sandbakken barne- og ungdomsskole er ventet å reduseres fra omkring 630 i 2024 til 570 i 2040. Elevtallet på skolen har de siste fem årene vært i gjennomsnitt 104% av antall bosatte barn i aldersgruppen 6-15 år. Skolen vurderes likevel til å ha kapasitet i planperioden.

Barnetallet i plansone Varteig barne- og ungdomsskole er ventet å reduseres fra omkring 500 i 2024 til 400 i 2040. Elevtallet på skolen har de siste fem årene vært i gjennomsnitt 94% av antall bosatte barn i aldersgruppen 6-15 år. Skolen vil få noe ledig kapasitet utover mot 2040.

7. Barnehage tilbudet i Sarpsborg

Nr	Navn
1	Fosbyløkka barnehage
2	Fritznerbakken barnehage
3	Hafslundsøy barnehage
4	Sandbakken barnehage
5	Sarpsborgmarka barnehage
6	St. Olavs barnehage
7	Stasjonsbyen barnehage
8	Tindlund barnehage
9	Valaskjold barnehage
10	Varteig barnehage
11	Alvim barnehage
12	Askeladden barnehage - Albert Moeskausvei
13	Askeladden barnehage - Færdersgate
14	Askeladden familiebarnehage - Revyveien
15	Askeladden familiebarnehage - St. Nikolasgate
16	Askeladden familiebarnehage - Fladebyveien
17	Læringsverket Bamsebo barnehage
18	Baneveien barnehage
19	Bergsvingen barnehage
20	Borgen barnehage
21	Christinelund barnehage
22	Læringsverkstedet Sarpsborg Doremi barnehage
23	Fjelldal barnehage
24	Grotterødløkka barnehage
25	Hannestad barnehage
26	Hasle barnehage
27	Læringsverkstedet Hinkenopp barnehage
28	Læringsverkstedet Kløvningsten barnehage
29	Kulås barnehage
30	Lande Gård barnehage
31	Løkke barnehage
32	Mobakken barnehage - Norlandia
33	Nygårdshaugen barnehage
34	Paletten familiebarnehage
35	Picasso familiebarnehage
36	Sagatoppen familiebarnehage
37	Skogro barnehage
38	Snarveien FUS barnehage
39	Soltun gårdsbarnehage
40	Store Tune Gård barnehage
41	Storeper barnehage
42	Tubus barnehage
43	Tuneskipet barnehage
44	Tveterhytta barnehage
45	Tyrhans barnehage
46	Læringsverkstedet Ullerøy barnehage

Barnehager og barnehagekapasitet i Sarpsborg kommune

I 2025 er det 2825 barnehageplasser fordelt på 46 barnehager, hvorav 10 er kommunale og 36 er private. 6 av de private barnehagene er familiebarnehager. Oversikten under viser at det i Sarpsborg er et stort mangfold i størrelse, eierskap og profil. Sarpsborg kommune eier 751 plasser, som tilsvarer 27% av barnehageplassene. 73 % av barnehageplassene er private og 2075 barn går i en privat barnehage. Barnehagenett og Læringsverkstedet er de største private eierne. Selv om de aller fleste private barnehagene er tilknyttet en kjede har Sarpsborg 5 barnehager som er eid av foreldre, to barnehager med frittstående eiere, en menighetsbarnehage og tre familiebarnehager i private hjem.

75 av barnehageplassene ble opprettet i 2025 ved at Alvim, Lande gård og Varteig barnehager utvidet og at Christinelund barnehage på Borgenhaugen ble etablert.

Beskrivelse av barnehagetilbudet i Sarpsborg

Barnehager	Etableringsår	Antall barn Under 3 år	Antall barn over 3 år
Sarpsborg kommune			
Fosbyløkka	1978	17	26
Fritznerbakken	1972	24	44
Hafslundsøy	1980/ 2015	31	69
Sandbakken	2009	30	66
Sarpsborgmarka	1974	38	47
Stasjonsbyen	2017	30	42
St. Olavs	2017	39	62
Tindlund	1972/ 2014	31	60
Valaskjold	1977	17	50
Varteig	2007	14	14
Totalt 751		271	480
Barnehagenett			
Alvim	2004/ 2025	16	19
Borgen	1978	20	44
Fjelldal	1994	16	38
Hannestad	2008	38	68
Kulås	2005	27	40
Skogro	1998	38	76
Storeper	2005	43	86
Tubus	1990	33	60

Tveterhytta	2004	13	14
Totalt 689 plasser		244	445
Læringsverkstedet			
Læringsverkstedet Bamsebo	1988	8	16
Læringsverkstedet DoReMi	1998	23	52
Læringsverkstedet HinkenHopp idrettsbarnehage	2004	20	44
Læringsverkstedet Kløvningsten	2004	33	57
Læringsverkstedet Store Tune Gård	2003	60	104
Læringsverkstedet Ullerøy	2000	11	20
Totalt 448 plasser		155	293
Foreldreeid			
Bergsvingen	1991	19	32
Løkke	1987	15	24
Nygårdshaugen	1990	20	39
Tuneskipet	1991	18	36
Tyrihans	1994	25	43
Totalt 271 plasser		97	174
Migras			
Askeladden- Albert Moeskausvei	1997	32	47
Askeladden- Færdersgate	1995	15	24
Grotterødløkka	2005	27	36
Askeladden familiebarnehage- St. Nikolasgate	1993	4	6
Askeladden familiebarnehage- Fladebyveien	1996	4	6
Askeladden familiebarnehage – Revyveien	1995	4	6
Totalt 211 plasser		86	125
Norlandia			
Baneveien	1997	28	52
Mobakken	2015	8	26
Soltun gårdsbarnehage	2008	33	32
Totalt 179 plasser		69	110
Frittstående barnehager			
Lande Gård	2009/ 2025	40	40
Christinelund	2025	33	15

Totalt 128 plasser		73	55
FUS			
Snarveien	2005	28	54
Totalt 82 plasser			
Menighetsbarnehage			
Hasle	1980	15	26
Totalt 41 plasser			
Frittstående familiebarnehager			
Paletten. Samme eier som Picasso	2006	4	6
Picasso. Samme eier som Paletten	2013	5	3
Sagatoppen	2004	8	0
Totalt 26 plasser		17	9

Tallene er hentet fra BASIL-innrapportering 15.12.2024 og justert i henhold til nyetablerte plasser i 2025.

Barnehagedeltagelse

Det er et nasjonalt mål å øke barnehagedeltagelsen⁴. Det er godt dokumentert at barnehage er en tjeneste med positive effekter på barns læring, utvikling og helse. Effektene ser ut til å være særlig positive for barn i lavinntektsfamilier og kan slik bidra til å motvirke at fattigdom og sosiale utfordringer går i arv⁵. Barn fra lavinntektsfamilier er overrepresentert blant de som ikke går i barnehage⁶.

«Det er sterke holdepunkter for at barnehager av god nok kvalitet øker sannsynligheten for at barn i fattige familier gjør det bedre på skolen og i arbeidslivet. Barn i fattige familier har større utbytte av barnehage sammenlignet med øvre inntektsgrupper, antakelig fordi foreldre med høyere inntekt uansett har mulighet til å gi barn aktiviteter og samspill på dagtid av god kvalitet. Ekspertgruppen vurderer at forskningen på effekten av deltagelse i barnehage er solid, har mange studier med godt forskningsdesign og viser at barnehagedeltagelse bedrer barns språkutvikling, skoleresultater, fullføring av videregående og arbeidsinntekt senere i livet.»

En barndom for livet, 2023

⁴ Barnehage for en ny tid, 2023

⁵ En barndom for livet, 2023

⁶ En barndom for livet, 2023

Andel barn i barnehage, i forhold til innbyggere¹ - 5 år:⁷

Årstall	Sarpsborg	Fredrikstad	Skien	Kostra gr. 11	Viken	Landet uten Oslo	Landet
2020	89,6	90,1	90,9	92,5	91,9	92,9	92,7
2021	91,6	91,8	91,0	92,8	92,4	93,6	93,4
2022	90,1	92,6	91,6	92,6	92,4	93,6	93,4
2023	89,5	93,5	92	93,2	92,8	94	93,8
2024	90,6	93,6	93,9	93,9	-	94,5	94,3

Sarpsborg kommune har en vesentlig lavere barnehagedeltagelse enn landsgjennomsnittet og sammenlignbare kommuner. I 2024 var barnehagedeltagelsen i Sarpsborg 90,6 % mot 94,3 % nasjonalt. I aldersgruppen 1- 2 år går 82,3% av barna i Sarpsborg i barnehage, mot 89,4 i landet. I aldersgruppen 3-5 år går 95,8 % av Sarpsborgbarna i barnehage, mens det nasjonale gjennomsnittet her er 97,4.

Barn som ikke går i barnehage, fordelt etter fødselsår per 15.12.2024⁸

Fødselsår	Antall barn	Hvorav minoritetsspråklige
2019	11	9
2020	26	20
2021	29	25
2022	53	41
2023 (jan-nov)	124	95
Totalt	243	190

Tabellen viser at det er flest av de yngste barna som ikke går i barnehage, og at minoritetsspråklige barn er sterkt overrepresentert. Dette samsvarer med nasjonale statistikker og rapporter.

Det er ulike årsaker til at familier ikke velger barnehage for sine barn fra de er små. Det kan henge sammen med ideologiske, kulturelle, praktiske og økonomiske forhold⁹. I tillegg utgjør selve opptakssystemet en barriere for mange. Det kan være vanskelig å orientere seg om når barnet har rett på barnehageplass, hvordan og hvor man søker, hva en barnehageplass koster og hvilke moderasjonsordninger foreldre kan ha rett på. Noen foreldre kan mangle kunnskap om hva det innebærer for barn å gå i barnehage, og hvilke fordeler dette kan ha for barnet¹⁰.

⁷ SSB

⁸ Barn som har barnehageplass i en annen kommune, er trukket ut

⁹ Barnehagen for en ny tid- nasjonal barnehagestrategi mot 2030, Kunnskapsdepartementet, 2023

¹⁰ Meld.St.28 (2024-2025), Tro på framtida- uansett bakgrunn, Barne- og familiedepartementet

Barn på venteliste per 15.12.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Total venteliste	16	27	30	59	132	141
Født før 01.12.	16	24	26	53	78	93
Født etter 01.12.	0	3	4	6	54	48

Tabellen over viser at antall barn på venteliste har økt de siste årene. 15.12.24 stod hele 141 barn på venteliste, 93 av disse hadde hatt rett på plass dersom de hadde søkt til frist.

Høsten 2025 ble det åpnet 75 nye barnehageplasser. Pr. 07. oktober 2025, står 42 barn som hadde hatt rett på plass i et hovedopptak, på venteliste. Det er ca. 15 ledige plasser i hele kommunen. Av disse er det en plass i øst, en i vest og resten i sentrum.

Høsten 2024 hadde 98 barn fra Sarpsborg barnehageplass i andre kommuner, mens 53 barn fra andre kommuner hadde barnehageplass i Sarpsborg. Det er naturlig at det er en viss utveksling av barnehageplasser med nabokommunene, da mange bor nær kommunegrensen. Tallene viser imidlertid at nær dobbelt så mange barn fra Sarpsborg har barnehageplass i andre kommuner enn omvendt. Barn som har barnehageplass utenfor egen kommune, går i private barnehager.

Norconsults kunnskapsgrunnlag viste at det i 2023 var 3003 bosatte barn i barnehagealder og 2719 benyttede barnehageplasser. 284 barn i aldersgruppen gikk ikke i barnehage, eller de gikk i barnehage i en annen kommune. Dette antallet harmonerer med tallene fra 2024, som er vist over.

Barnehagekapasitet

I januar 2025 bodde 2994 barn i alderen 1-5 år i Sarpsborg. Kommunen har færre barnehageplasser enn bosatte barn.

Alle barn over ett år har rett på barnehageplass. Denne retten gjelder for barn født før 1. desember, og forutsetter at det søkes innen fristen for hovedopptak. Det betyr at kommunen er forpliktet til å gi tilbud til alle disse barna.

I Sarpsborg søker svært mange etter frist for hovedopptak. Med få tilgjengelige barnehageplasser i løpende opptak, får mange en senere barnehagestart enn nødvendig. Antall barnehageplasser i kommunen har vært stabilt over mange år og det ser ut til å være en tett sammenheng mellom antall tilgjengelige barnehageplasser og barnehagedeltagelse.

Behovet for nye barnehageplasser

For å kunne tilby barnehageplass til alle barn over 1 år (født før 1.desember) mangler Sarpsborg om lag 150 barnehageplasser, forutsatt at antall barn i barnehagealder ikke endres og at alle eksisterende barnehageplasser opprettholdes.

Siden det er relativt mange som ikke velger å benytte barnehage fra barnet er ett år eller ønsker å benytte en barnehage i en annen kommune, vil det reelle behovet være noe mindre. Samtidig må kommunen ta høyde for at endringer som beskrevet over kan innføres på kort varsel, sammen med andre strukturelle endringer som makspris eller kontantstøtte.

Økt barnehagekapasitet kan oppnås delvis gjennom utvidelse av eksisterende barnehager og delvis gjennom bygging av nye barnehager.

Etablering av en ny barnehage med ca. 100 plasser gir behov for ca. 1000 m2 bygg og ca 3000m2 uteareal.

Mulige lokaliseringsalternativer for ny kommunal barnehage i vest:

Tomt på Grålum ved Tune senter, opp mot Gamle Kongevei. Tomten er i kommunalt eie.

Reguleringsprosess må forventes å ta lang tid da området ligger innenfor planavgrensningen til områderegulering for Grålum som er under arbeid.

Tingvoll-området er i kommunalt eie.

Etablering av barnehage vil kreve reguleringsplanprosess, og hensynet til kulturminner på tomten må ivaretas. Kommunedirektøren vurderer allikevel at det bør utredes om det er mulighet for ny kommunal barnehage på Tingvoll-området.

Lokaliseringsalternativer for en ny kommunal barnehage i øst:

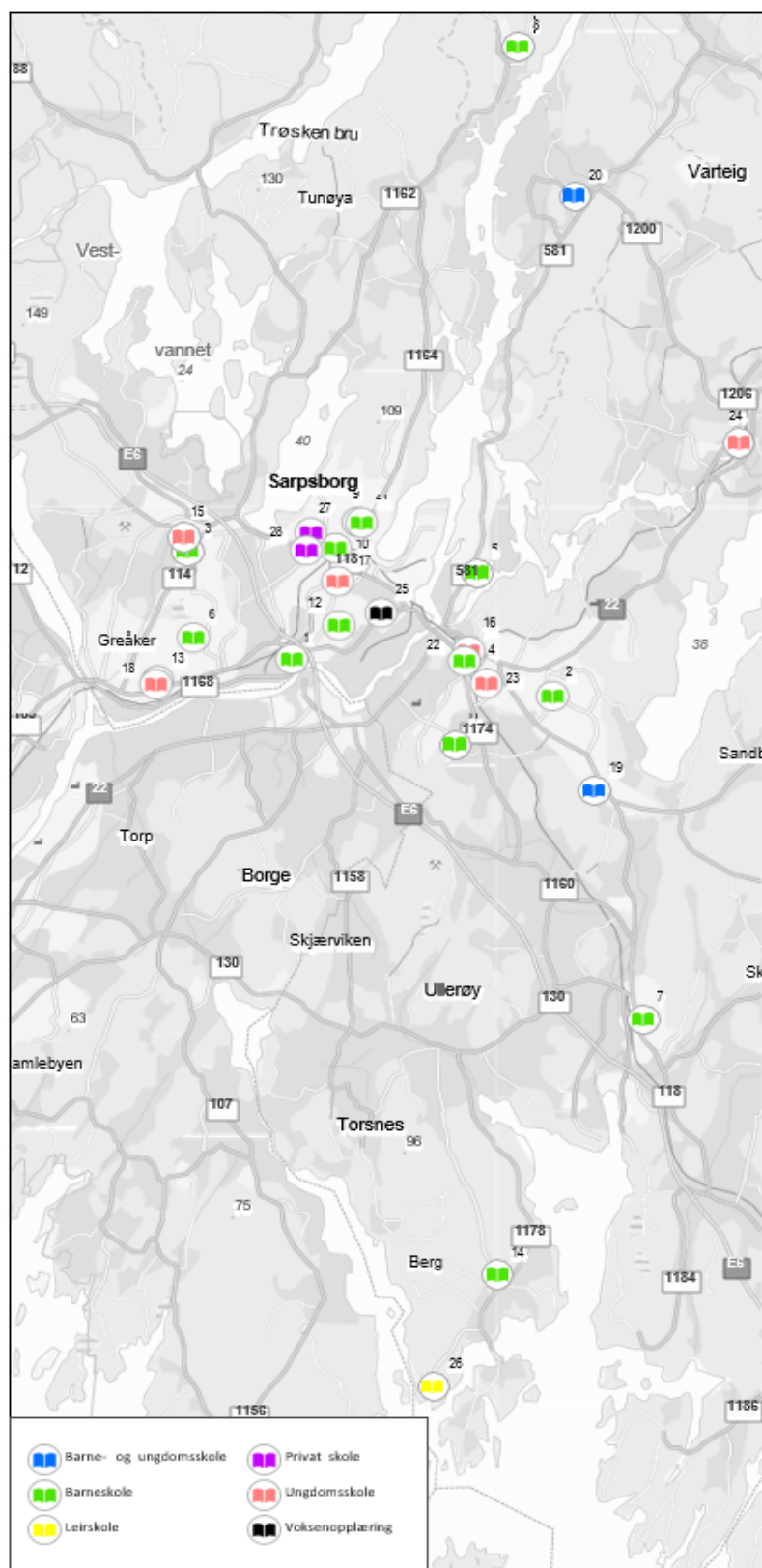
Tomteområde ved Kalabanen i kommunalt eie.

Tomten har arealformål: offentlig bygg – kirke. Bygging av barnehage vil kreve at området reguleres på nytt.

Navestad barneskole kan vurderes til kommunal barnehage dersom skolen avvikles.

Bruksendring av eksisterende skolebygg eller nybygg vil kreve ny reguleringsplan.

8. Skoletilbudet i Sarpsborg

Nummer	Navn
1	Alvimhaugen barneskole
2	Borgen barneskole
3	Grålum barneskole
4	Hafslund barneskole
5	Hafslundspøy barneskole
6	Hannestad barneskole
7	Hornnes barneskole
8	Jelsnes barneskole
9	Kurland barneskole
10	Lande barneskole
11	Navestad barneskole
12	Sandesundsveien barneskole
13	Tindlund barneskole
14	Ullerøy barneskole
15	Grålum ungdomsskole
16	Hafslund ungdomsskole
17	Kruseløkka Ungdomsskole
18	Tindlund ungdomsskole
19	Sandbakken barne- og ungdomsskole
20	Varteig barne- og ungdomsskole
21	Sarpsfossen skole avd. Regnbuen
22	Sarpsfossen skole avd. Maren Juel
23	Sarpsfossen skole avd. Studio, Hesthaugen
24	Sarpsfossen skole avd. Studio, Vestvold
25	St. Marie Læringscenter
26	Ullerøy leirskole
27	Children's International School
28	Olavsborg kristne skole

I de kommunale skolene i Sarpsborg går det 6690 elever pr. oktober 2024. Elevtallsutvikling fra 2023 til 2024 viser en reduksjon på 96 elever siste år. De to siste skoleår har det vært en samlet elevtallsreduksjon på 67 elever. Pr. oktober 2024 var 70,5 % av alle barn i alderen 6-9 år i de kommunale skolene i Sarpsborg i kommunal skolefritidsordning.

Sarpsborg kommune har 21 grunnskoler, hvorav 14 er rene barneskoler, 4 rene ungdomsskoler og 2 er kombinertskoler 1-10.trinn. To av barneskolene har kun 1.-4.-trinn, og ligger administrativt under andre barneskoler.

I tillegg kommer Sarpsfossen skole, St Marie læringssenter og Ullerøy leirskole.

Sarpsfossen skole er et kommuneovergripende og spesialisert skoletilbud til elever med stort tilretteleggingsbehov og bistandsbehov gjennom skoledagen fra 1. til 10. trinn. Skolen består i dag av tre spesialavdelinger og har i underkant av 50 elever. Dette utgjør ca. 0,9 % av skoleelevene i Sarpsborg. De to barneskoleavdelingene er samlokalisert med hver sin ordinære barneskole. Ungdomsskoleavdelingen, Studio, er fordelt på to lokasjoner, Vestvold og Hesthaugen. Begge byggene har tidligere vært barnehagebygg.

St. Marie læringssenter har blant annet ansvar for; norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere, arbeidsrettet norskopplæring, grunnskoleopplæring for voksne og tospråklig opplæring og morsmålsopplæring i grunnskolen. Skoleåret 23/24 har skolen 300 deltagere fra 50 forskjellige land.

Ullerøy leirskole er organisatorisk plassert under Hornnes- og Ullerøy barneskole. Høsten 2018 ble det gjort vedtak i bystyret om at alle elever på 6. trinn skal få sitt leirskoletilbud ved Ullerøy leirskole. Nytt overnattingsbygg, nytt verkstedbygg og ombygging i hovedhuset sto ferdig til skolestart høsten 2023.

Ullerøy leirskole og Tunhaug skole benyttes som alternativ opplæringsarena for elever med behov for tilrettelagt opplæring i skjermede omgivelser. I Sarpsborg er det 2 private grunnskoler:

- CIS – Childrens International School Sarpsborg, med 268 elever (skoleåret 24/25).
- Olavsborg Kristne skole med 80 elever (skoleåret 24/25).

I tillegg er det 80 elever (skoleåret 24/25) som går på private grunnskoler i andre kommuner.

Skolekapasitet og skolestruktur

Sarpsborg kommune har ifølge Kunnskapsgrunnlaget, en samlet skolekapasitet til 339 grupper på mellom 25 og 30 elever, og ca. 8500 elever totalt. Kunnskapsgrunnlaget viser at Sarpsborg kommune samlet sett har noe ledig kapasitet i sine skoleanlegg.

Elevkapasiteten på skolene - hvor mange elever skoleanlegget har plass til - er vurdert ut fra klasseromskapasitet og kapasitet i generelle læringsareal iht. beskrivelse i kapittel 5 i Kunnskapsgrunnlaget. Kapasitetsvurderingene er nærmere beskrevet i Kunnskapsgrunnlaget fra side 78. Skolekapasitet pr område/plansone/bygg blir omtalt og vurdert i kapittel 7, om skoleanlegg.

Kapasitetsutnyttelse i skoleanlegg og elevtallsutvikling

Skolenavn	Skoletype	Elevtall 2023/24 (GSI)	Kapasitets- utnyttelse lærings- arealer 2023/24	Elevtalls- utvikling trend
Alvimhaugen barneskole	1.-7.trinn	140	67 %	↘
Borgen barneskole	1.-7.trinn	323	74 %	→
Grålum barneskole	1.-7.trinn	490	71 %	→
Grålum ungdomsskole	8.-10.trinn	371	89 %	↘
Hafslund barneskole	1.-7.trinn	374	77 %	→
Hafslund ungdomsskole	8.-10.trinn	357	78 %	→
Hafslundsøy barneskole	1.-7.trinn	222	58 %	→
Hannestad barneskole	1.-7.trinn	305	76 %	→
Hornnes barneskole	1.-7.trinn	292	77 %	→
Jelsnes barneskole	1.-7.trinn	52	65 %	→
Kruseløkka ungdomsskole	8.-10.trinn	595	106 %	↘
Kurland barneskole	1.-7.trinn	452	85 %	↘
Lande barneskole	1.-7.trinn	427	80 %	→
Navestad barneskole	1.-4.trinn	53	66 %	→
Sandbakken barne- og ungdomsskole	1.-10.trinn	632	77 %	↘
Sandesundsveien barneskole	1.-7.trinn	426	85 %	→
Tindlund barneskole	1.-7.trinn	382	74 %	→
Tindlund ungdomsskole	8.-10.trinn	339	95 %	↘
Ullerøy barneskole	1.-4.trinn	44	44 %	→
Varteig barne- og ungdomsskole	1.-10.trinn	466	83 %	↘

Figur 7. Kunnskapsgrunnlag, s. 8 (Norconsult 2024).

Tabellen viser at Sarpsborg kommune samlet sett har noe ledig kapasitet i sine skoleanlegg, men at enkelte skoler allerede i dag har kapasitetsutfordringer.

Av barneskolene ligger Kurland, Lande og Sandesundsveien barneskoler på mellom 80 og 90% kapasitetsutnyttelse.

For ungdomsskolene ligger Grålum ungdomsskole, Kruseløkka ungdomsskole og Tindlund ungdomsskole opp mot, eller over maksimal beregnet kapasitetsutnyttelse skoleåret 2023-2024.

Varteig barne- og ungdomsskole har en kapasitetsutnyttelse på over 80 % av beregnet kapasitet skoleåret 2023-2024.

Kolonne lengst til høyre viser trendpiler for forventet elevtallsutvikling i planperioden ut ifra framskrivninger utarbeidet av Norconsult/COWI, våren 2024.

Del 2 – Kommunale barnehage- og skoleanlegg – vurdering av tilstand, kapasitet og egnethet

I denne delen beskrives vurderinger som av det fysiske læringsmiljøet, inne og ute, samt bygningsteknisk tilstand i barnehagene og skolene i Sarpsborg kommune.

Vurdering av funksjonell egnethet og tilstandsgrad i barnehage- og skoleanlegg

Norconsult har i arbeidet med kartlegging av barnehage- og skolekapasitet utført teknisk gjennomgang av bygningsmassen og vurdert funksjonell egnethet (EG); det vil si, hvordan bygget fungerer som pedagogisk formålsbygg etter lov og forskrift, og hvordan de fysiske kvalitetene innvirker på lek- og læringsmiljø, arbeidsmiljø og mulighet for lik deltakelse – universell utforming.

Norconsult har i Kunnskapsgrunnlaget også redegjort for vurdering av bygningsteknisk tilstandsgrad (TG). Vurderingene gir et bilde på behov for investering og oppgradering. Metode for vurdering av tilstand, kapasitet og egnethet er nærmere beskrevet på side 78 i kunnskapsgrunnlaget.

Ved vurdering av funksjonell kapasitet og egnethet, vurderes hvorvidt dagens bruk er i tråd med godkjenning og lovverk som regulerer myndighetskrav.

Vurdering av tilstandsgrad (TG) og egnethet (EG), henger til en viss grad sammen. Egnethet handler om bygningens evne til å møte kravene til barnehage- og skoleformålet.

Avvik vil beskrives som en funksjonell mangel og vurderes på en egnethetsskala fra EG0-EG3. EG0 er egnethet i henhold til lov og forskrift, og vurdert som svært egnet og EG3 er ikke i henhold til lov og forskrift og derfor svært lite egnet til formålet.

I Kunnskapsgrunnlaget (Norconsult, 2024), del 3 er det redegjort grundig for arbeidet med vurdering av tilstand, kapasitet og egnethet og hvilke metoder som ligger til grunn for vurdering av barnehage- og skolebygg i Sarpsborg.

Funksjonell kapasitet i barnehage

Ved vurdering av kapasitet i den enkelte barnehage er det sett på krav til godkjenning, byggenes egnethet og barnehagelovens formål. Vurderingen bygger på gjeldene lovverk og forskrifter for bygg og anlegg, samt kriterier for funksjonell egnethet.

Dette er ikke en ny godkjenning av plasskapasitet, men en faglig vurdering av barnehagens *funksjonelle kapasitet*, basert på tilstand, utforming og pedagogisk bruk.

Resultatet danner grunnlag for vurdering og prioritering av tiltak og investeringer for å opprettholde, redusere eller øke kapasiteten i tråd med prognoser for barnetall de kommende årene.

Funksjonell kapasitet i skolebygg

I de fleste tilfeller vil skolen være fullt utnyttet kapasitetsmessig når elevtallet ligger på omkring 90 prosent av maksimal kapasitet, men dette er avhengig av variasjon i elevtall på de enkelte trinnene, skolestørrelse, utforming av læringsarealene, hensyn til pedagogisk forsvarlig gruppestørrelse og kapasiteten til byggets tekniske anlegg.

I dette planarbeidet er det lagt til grunn at skolens funksjonelle kapasitet skal være ca. 90 prosent av maksimal kapasitet, og at det er dette som skal regnes som skolens ordinære kapasitet. En utnyttelse på 90-100 prosent skal kun være unntaksvis i enkeltår.

I oversikten over kapasitetsutnyttelsen på skolene i Kunnskapsgrunnlaget har Norconsult benyttet fargekode som forteller om skolen har ledig kapasitet eller ikke. Samme fargekode er benyttet i figurene som sammenstiller skolens kapasitet og behov, uttrykt gjennom elevtallsprognose.

Maksimal klasseromskapasitet angir hvor mange elever skolen har plass til ved 100 prosent teoretisk utnyttning av hvert enkelt klasserom. En slik kapasitetsutnyttning er rent teoretisk og vil sjelden samsvare med faktisk elevtallsfordeling. Noen skoler har også store klasserom med en teoretisk makskapasitet over 30 elever. En kan organisere seg i grupper der dette fungerer, men skolene i Sarpsborg organiserer seg hovedsakelig i grupper på mindre enn 30 elever pr. klasserom. Totalkapasiteten for skolene med større klasserom er i planarbeidet justert til nåværende pedagogisk praksis og det er lagt til grunn at den teoretiske makskapasiteten på 100% til et klasserom ikke skal overstige 33 elever. Dette innebærer at den funksjonelle makskapasiteten (90% av teoretisk makskapasitet) til et klasserom vil være 30 elever. Makskapasiteten fordrer at det er varierende størrelse på hvert årskull, og at fordeling av rom til hver klasse baserer seg på kapasiteten til rommet.

Det er ulike romlige forutsetninger og varierende praksis når det gjelder organisering av SFO. Noen steder er det egne baser, andre steder er det stor grad av sambruk. Da det ikke foreligger noen norm for hvor mye SFO-areal en skole må ha, er det i kapasitetsvurderingene i alle skolene trukket fra minst ett klasse-/baserom kun til SFO, mens det for større skoler med minst tre paralleller er trukket fra to klasse-/baserom kun til SFO.

Vurdering av kapasitet og egnethet i kommunale barnehager og skolebygg er gjort med bakgrunn i;

- Befaring med visuell observasjon
- Informasjon fra aktuell virksomhetsleder
- Informasjon fra eiendomsavdelingen
- Tegningsgrunnlag
- Nøkkelinformasjon om godkjenning
- Bilder

Byggenes tekniske standard

I kunnskapsgrunnlaget har bygningstekniske rådgivere gjennomført en kartlegging av tilstandsgrad. Vurderingene er gjort på en skala fra TG0 til TG3. TG0 er i henhold til krav og standard, TG 1 og TG2 angir behov for vedlikehold og TG3 krever gjennomføring av tiltak.

Vurdering av tilstandsgrad

Norconsult har utført teknisk gjennomgang av 33 barnehager og skoler. Den tekniske vurderingen av bygg og tekniske installasjoner er kategorisert etter poster gitt i bygningsdelstabellen (Norsk Standard NS3451). Tilstand på elementer vurderes i henhold til metodikken gitt i standard NS3424 og beskrives etter en skala på fem tilstandsgrader.

Vurderingene gir et bilde på behov for investering, oppgradering, eventuelt riving og nybygg.

Mens tilstandsgrad svarer til bygningsdelstabellen og vurderer byggets tekniske og bygningsmessige kvaliteter, vurderes egnethet i forhold til hvordan bygget fungerer som pedagogisk formålsbygg etter lov og forskrift, og hvordan de fysiske kvalitetene innvirker på lek- og læringsmiljø, arbeidsmiljø og mulighet for lik deltakelse (universell utforming).

Det er gjennomført en overordnet vurdering av tekniske og bygningsmessige kvaliteter. Hensikten med dette er å utarbeide et grunnlag for en kostnadskalkyle på vedlikehold og eventuelt etterslep på bygningsmassen.

Den tekniske gjennomgangen oppsummerer og vurderer nødvendig omfang av rehabilitering for å ivareta et langsiktig perspektiv og lovpålagte krav. Rapporten fra teknisk gjennomgang er av overordnet karakter, og kan ikke vurderes som en komplett tilstandsanalyse.

Vurderingene som er gjort av Norconsult Norge AS baserer seg på observasjoner på befaringstidspunktet.

På befaring ble kun kjente forhold befart i tillegg til visuell inspeksjon, og det kan derfor være forhold som ikke er avdekket. Alle befaringer er basert på historikk gitt av Sarpsborg kommune og tegninger hentet fra Plania på befaringstidspunkt.

Kommunen benytter Kunnskapsgrunnlaget som innspill og støtte i arbeidet med vurderinger av vedlikeholds- og investeringsbehov.

Kunnskapsgrunnlaget peker på behov og gir anbefalinger som synliggjør et stort investeringsbehov og et høyt kostnadsnivå.

Flere av kommunens barnehage- og skolebygg har et betydelig vedlikeholdsetterslep. Her samsvarer funn i Kunnskapsgrunnlaget (Norconsult, 2024) og kommunens egne løpende kartlegginger.

De konkrete vedlikeholds- og investeringsbehovene vurderes ikke i denne kommunedelplanen, men følges opp gjennom ordinær drift og planmessig vedlikehold. Dette omfatter tiltak på innvendige overflater, varmeovner, ventilasjon, vinduer, tak, ledningsnett og uteområder.

Verdibevarende vedlikehold bør prioriteres for å sikre funksjonalitet og for å opprettholde tilfredsstillende drifts- og arbeidsforhold for barn og ansatte.

Større investeringer, omfattende rehabilitering eller bygningsmessige tiltak med økonomiske konsekvenser skal innarbeides i kommunens fireårige handlingsplaner og årlige budsjetter.

9. Det fysiske læringsmiljøet i barnehager og skoler

Kunnskapsdepartementet har fastsatt veiledende arealnorm for barnehager i Norge. Dette er et viktig aspekt ved godkjenning og drift av barnehager.

Det foreligger ikke egne statlige arealkrav for skoleanlegg, slik som det gjør for barnehagebygg.

Føringer for areal i barnehageanlegg

Veiledende norm for barns lekeareal inne (LOA) er 4 m² netto per barn over tre år og omtrent 1/3 mer (ca. 5,3 m² per barn under tre år). Utearealet i barnehagen bør være om lag seks ganger så stort som leke- og oppholdsarealet inne. Det vil si ca. 24 kvadratmeter for barn over 3 år og 33 kvadratmeter under 3 år.

Dersom barn sover ute, må det være mulighet for å gjøre dette uten at det kommer i konflikt med barn som leker. Til dette arealet regnes ikke boder/skur for oppbevaring av leker, sykkelstativ parkeringsplass, tilkjørselsveier og lignende.

Arealnormen baserer seg på antall barn som er til stede samtidig i barnehagen. Dette inkluderer også barn som deler en plass eller har deltids plass. Arealnormen er veiledende, og en barnehage kan etter en konkret vurdering godkjennes med et annet areal enn normen, men den veiledende arealnормen får betydning for barnehageeieren ved dennes fastsetting av leke- og oppholdsareal per barn og ved kommunens godkjenning og tilsyn. Det er kommunen som sitter med hovedansvaret for at det etableres barnehager som oppfyller kravene i regelverket og som sikrer barna et likeverdig pedagogisk tilbud. Det er derfor kommunen som godkjenningsmyndighet som fastsetter godkjent LOA.

Barnehagene har frihet til å bestemme sammensetningen av små og store barn innenfor det godkjente arealet. Arealberegningen ved fastsettingen av leke- og oppholdsarealet per barn må ta utgangspunkt i de rommene som faktisk står til disposisjon for barnas aktiviteter. Dette gjelder for eksempel lekerom, grupperom og sove- og hvilerom. Dersom barnas garderobe også egner seg som leke- og oppholdsrom, kan dette også medregnes. Det samme gjelder kjøkkenet, dersom dette reelt brukes til barnas aktiviteter.

Personalrom, kontorer, stellerom, toaletter og lignende skal ikke tas med i beregningen av LOA.

Barnehagens norm for arealutnytting skal framgå av vedtektene. En veiledende arealnорм får også betydning i forbindelse med godkjenning og tilsyn.

<https://www.udir.no/regelverkstolkninger/barnehage/godkjenning-av-barnehage/Arealnorm/>

Føringer for areal i skoleanlegg

«Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og fritidsordninger» (1. juli 2023), beskriver krav til helsemessig tilfredsstillende virksomhet. «Miljø og helse – Nasjonale veiledere» (1. juli 2023) klargjør størrelsen på inne-arealene til grunnskoler og videregående skoler på følgende måte:

«Hva som er tilstrekkelig innendørs areal, må vurderes konkret. Det må tas hensyn til rommenes utforming, møblering og ventilasjonsforhold. Læringsarealet til en klasse/elevgruppe skal kunne legge til rette for varierte arbeidsformer og nødvendig utstyr til undervisning.

Klasserom/hovedrom bør være 2,5 kvadratmeter pr. elev, med mindre klassen disponerer tilleggsarealer i nærheten av klasserommet/hovedrommet. Areal for ansatte kommer i tillegg til arealnormen pr. elev. Når en klasse/elevgruppe disponerer tilleggsarealer (grupperom, formidlingsrom eller andre rom) i nærheten av klasserommet/hovedrommet, kan klasserommet/hovedrommet planlegges etter en arealnorm på minimum 2 kvadratmeter pr. elev. Så lenge inneklimate er tilfredsstillende og aktiviteten i rommet er tilpasset, kan elevtallet i enkeltrom (som for eksempel formidlingsrom og auditorier) være høyere enn normen på 2 kvadratmeter pr. elev tilsier.»

Helse- og omsorgsdepartementet (1. juli 2023). «Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger.» Hentet 23. januar 2024 fra:

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2023-03-28-449>

Spesialiserte læringsarealer er rom som er innredet med tanke på andre aktiviteter enn de det er lagt til rette for i klasserommet eller hovedrommet til en klasse eller elevgruppe, og som disponeres av flere klasser/elevgrupper. Eksempel på slike rom er rom til naturfag, teknologi, musikk, kroppsøving, kunst og håndverk og mat og helse. Spesialiserte læringsarealer har ikke et spesifikt arealkrav som klasserom, fordi det vil variere etter hvilket utstyr og inventar som er nødvendig og hvilke aktiviteter som skal foregå.

Vurderingene av disse arealene må basere seg på om sikkerheten og krav til inneklimate som luft, lys og akustikk er ivarettatt, jf. § 6-8 i «Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og fritidsordninger» (1. juli 2023).

Kostnaden knyttet til å gi elevene på de små skolene et mer likeverdig skoletilbud med skolearealer sammenlignet med elever ved andre skoler i kommunen vil være stor.

(Vurdering av elevkapasitet for skolene er nærmere spesifisert i Kunnskapsgrunnlaget, kapittel 5.)

IKT infrastruktur

I barnehage og skole er det svært viktig at den tekniske infrastrukturen fungerer. Alle skoler har i dag trådløs dekning i ordinære opplæringsarealer. I fellesarealer og gymsaler/svømmehaller er det noe varierende. Det trådløse utstyret har begrenset levetid og skiftes ut jevnlig. I forbindelse med utskifting av utstyr gjøres dekningsanalyser og kommunens IKT-avdeling anbefaler justering av tetthet og plassering av trådløse sendere for å sikre funksjonalitet i det trådløse nettverket. Målet er at det skal være mulig å bruke digitale verktøy på en hensiktsmessig måte ved skoler og barnehager. Når behov for utbedringer meldes, blir disse vurdert forløpende.

Uteområder

Det er viktig med god tilgang til uteområder med variert innhold og funksjoner tilpasset alle, ulike aldersgrupper og funksjonsnivåer. Barna oppholder seg store deler av dagen i barnehagen eller på skolen, og en god del av aktiviteten foregår ute. Uteområdene er et fristed og en arena for lek, fysisk aktivitet og motorisk utvikling. God utforming av uteområdene kan bidra til å motvirke inaktivitet og stillesitting, og dermed også til å bedre barns og elevers helse. Siden barnehager og skoler er arenaer som treffer de fleste barn og ungdom kan gode uteområder bidra til inkludering og sosialt samspill. Uteområder i barnehager og skoler fungerer i mange tilfeller også som møteplass og arenaer for lek og aktivitet i nærmiljøet på ettermiddag og kveldstid, noe som bør tas hensyn til i vurderingen av utformingen av uteområdet.

Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger stiller krav til utformingen av uteområder.

Kravet til helsefremmende uteområder forutsetter at uteområdet har en viss størrelse for å få på plass kvaliteter i utformingen, som naturelementer og variert terreng for å sikre mangfoldig bruk og forhindre slitasje. Uteområder i barnehager bør minst være seks ganger så stort som innearealene. Det vil si ca. 24 kvadratmeter for barn over 3 år og 33 kvadratmeter under 3 år. Det er områder for barns lek som inkluderes. Områder til for eksempel boder/ skur for oppbevaring av leker og sykkelstativ kommer i tillegg. Det må samtidig være mulighet for barn å sove ute uten at det kommer i konflikt med barn som leker.

Skolens uteområder er viktige nærmiljøressurser som kan bidra til å utjevne sosiale forskjeller og styrke folkehelsen (Nordbo et.al 2025). Gjeldende anbefaling er 50 m² per barn. (Utendørs arealnormer for skoler, utforming av uteområder og bruk av kompenserende tiltak i barnehager og skoler er under revisjon).

(Kilde: Veileder til Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger).

I kunnskapsgrunnlaget blir dette vurdert med tanke på om det er tilstrekkelig stort med et variert aktivitetstilbud. Utomhus blir det også vurdert om adkomsten er trygg og trafikksikker.

10. Kommunale barnehager - vurdering av tilstand, kapasitet og egnethet

I dette kapittelet blir det i korte trekk redegjort for vurderinger av funksjonell egnethet og byggteknisk tilstandsgrad i kommunale barnehager slik Norconsult Norge har vurdert dette i Kunnskapsgrunnlaget (2024).

Tabellen under er hentet fra Kunnskapsgrunnlaget (Norconsult, 2024) og viser de kommunale barnehagene sitt godkjente leke- og oppholdsareal (LOA) i første kolonne. I andre kolonne vises kapasitet i arealplasser på bakgrunn av godkjent LOA. Tredje og fjerde kolonne viser henholdsvis vurdert funksjonelt leke- og oppholdsareal i m² og vurdert funksjonell plasskapasitet etter vurdering som beskrevet i Kunnskapsgrunnlaget, kap. 5 og med bakgrunn i overordnede krav og føringer beskrevet i Kunnskapsgrunnlaget, kap. 2.

Vurderingen skal ikke regnes som et nytt godkjent areal, men som et utgangspunkt for utbedring av barnehagens tilstand og egnethet jfr. lov og forskrift.

I Kunnskapsgrunnlaget har Norconsult vurdert funksjonell kapasitet i arealplasser til 818.

Kommunens egne godkjenninger av leke- og oppholdsareal fra godkjenningstidspunktet er på 1104 plasser. Dette er en differanse på 286 plasser.

Barnehagenavn	Godkjent leke- og oppholdsareal (m ² LOA)	Kapasitet i arealplasser iht LOA (1 arealplass = 4m ²)	Vurdert funksjonelt leke- og oppholdsareal (m ²)	Vurdert funksjonell kapasitet i arealplasser
Fosbyløkka barnehage	283	71	276	69
Fritznerbakken barnehage	367	92	300	75
Hafslundsøy barnehage	628	157	430	108
Sandbakken barnehage	554	139	450	113
Sarpsborgmarka barnehage	573	143	350	88
St. Olavs barnehage	608	152	560	126
Stasjonsbyen barnehage	370	93	250	63
Tindlund barnehage	583	146	400	100
Valaskjold barnehage	320	80	180	45
Varteig barnehage	122	31	122	31
Sum alle kommunale barnehager	4408	1104	3318	818

Figur 8: Kunnskapsgrunnlag, side 99 (Norconsult 2024).

Kunnskapsgrunnlaget (Norconsult 2024) gir følgende vurdering av 10 kommunale barnehagebygg:

Fosbyløkka barnehage	Kunnskapsgrunnlaget side 101
Norconsult vurdering	
Fosbyløkka barnehage har en godkjenning på 283 m² leke- og oppholdsareal (LOA). Godkjenningen er gjort uten at ganglinjer og fast innredning ble trukket fra. Etter en ny gjennomgang av arealene vurderer Norconsult reelt funksjonelt LOA til ca. 276 m². Barnehagen har mangler knyttet til personalfasiliteter og møterom, personalgarderobene er lite hensiktsmessig plassert, og det er lite kapasitet for nærlagring av utstyr. Norconsult anbefaler derfor at arealet som tidligere ble brukt av forsterket avdeling tas i bruk for å bedre arbeidsforholdene for ansatte. Kunnskapsgrunnlaget peker videre på behov for bygningsmessige tiltak, særlig på ledningsnett, vinduer og tak.	

Fritznerbakken barnehage	Kunnskapsgrunnlaget side 109
Norconsult vurdering	
Fritznerbakken barnehage har en godkjenning på 367 m² leke- og oppholdsareal (LOA). Ved vurdering av arealene mener Norconsult at enkelte rom som tidligere er godkjent som LOA, ikke tilfredsstiller dagens krav til dagslys og utsyn. Det har heller ikke blitt trukket fra areal til ganglinjer og fast innredning i tidligere beregninger. Etter en ny funksjonell vurdering anslås det at barnehagen har om lag 300 m² reelt funksjonelt LOA. I tillegg har barnehagen mangler knyttet til nærlagring av utstyr og materiell. Bygget har vesentlige utfordringer knyttet til universell utforming. Det mangler heis og driften er fordelt over tre etasjer. Garderobes og stellerom er underdimensjonerte og ikke tilpasset antallet barn, noe som gir dårlig ergonomi og arbeidsmiljø for ansatte. Underetasjen har rom som ikke bør benyttes som lekeareal på grunn av manglende dagslys, lav takhøyde og manglende tilgjengelighet. Barnehagens uteområde oppfyller ikke normen om uteareal, som krever et område seks ganger større enn innearealet. Tomten er på ca. 2200 m², med et reelt uteareal på rundt 1200 m². Kunnskapsgrunnlaget peker på behov for større bygningsmessige tiltak knyttet til ledningsnett, vinduer, tak og installasjon av heis. Norconsult vurderer at anlegget i liten grad er egnet som barnehagebygg grunnet manglende universell utforming, utilstrekkelige støttearealer (garderobes, toaletter, lager), dårlige ergonomiske forhold for ansatte og begrensninger i inne- og utearealene. En eventuell rehabilitering vil være omfattende, kostnadsnivende og vil gjøre videre drift krevende i anleggsperioden. Norconsult anbefaler derfor at kostnadene ved rehabilitering vurderes opp mot kostnadene ved nybygg.	

Hafslundsøy barnehage	Kunnskapsgrunnlaget side 121
Norconsult vurdering	
Hafslundsøy barnehage har en godkjenning med 628 m² leke- og oppholdsareal (LOA). Ved gjennomgang av arealene, er det registrert at flere rom som er godkjent som LOA ikke tilfredsstiller kravene til varig opphold med hensyn til dagslys og utsyn. Barnehagen har også mangelfull nærlagringsfunksjon. Tidligere beregninger har ikke trukket fra ganglinjer og fast innredning. Norconsult vurderer reelt funksjonelt LOA til ca. 430 m². Det er enkelte funksjonelle utfordringer med bygget, særlig knyttet til begrenset plass i garderober og ergonomisk kvalitet på stellerom, som gjør at barnetallet ikke bør overstige dagens plassutnyttelse. Anlegget vurderes likevel som i stor grad egnet til formålet.	

Sandbakken barnehage	Kunnskapsgrunnlaget side 131
Norconsult vurdering	
Sandbakken barnehage er godkjent med 554 m² leke- og oppholdsareal (LOA). Ved gjennomgang av arealene er det registrert at ganglinjer og møblering ikke var trukket fra ved tidligere beregninger. Etter en ny gjennomgang av arealene vurderes reelt funksjonelt LOA til ca. 450 m². Barnehagen har generelt for lite lagringsplass nær barnas oppholdsarealer. Bygget har funksjonelle utfordringer, spesielt knyttet til garderobesituasjon og sovearealer. Dette kan delvis løses med organisering, men det anbefales også å vurdere omdisponering av rom og innredning for å bedre pedagogisk funksjonalitet, ergonomi og universell tilgjengelighet. Barnehagen vurderes i stor grad som egnet etter formålet, men områdene med funksjonelle mangler bør utbedres. Det er særlig viktig å forbedre personalarealene og etablere permanente løsninger for lagring av vogner og soving for småbarn. Kunnskapsgrunnlaget peker i tillegg på et behov for bygningsmessige tiltak rundt solskjerming og ventilasjon, for å bedre inneklima og komfort for både barn og ansatte.	

Sarpsborgmarka barnehage	Kunnskapsgrunnlaget side 142
Norconsult vurdering	
Sarpsborgmarka barnehage er godkjent med 573 m² leke- og oppholdsareal (LOA). Ved ny gjennomgang vurderes flere rom som tidligere var godkjent som LOA til ikke å oppfylle dagens krav til dagslys og utsyn. Flere rom er små og lite egnet for varig opphold, og ganglinjer og fast innredning har tidligere ikke vært trukket fra i arealberegningen. Etter en ny gjennomgang av arealene vurderes reelt funksjonelt LOA til ca. 350 m². Barnehagen består av to adskilte bygg, noe som gir utfordringer knyttet til samhandling og fleksibel bruk av arealer. Byggene har betydelige funksjonelle mangler og tilfredsstiller i liten grad krav til universell utforming, pedagogisk funksjonalitet, inneklima og arbeidsmiljø. Tiltak for å imøtekomme dagens krav vil kreve omfattende rehabilitering, og det anbefales at kostnader og gjennomførbarhet ved rehabilitering vurderes opp mot nybygg. Det vil være krevende å opprettholde drift under en eventuell rehabilitering. Det pekes på stort behov for bygningsmessige tiltak, særlig knyttet til ventilasjon, vinduer, overflater, elektrisk anlegg og ledningsnett.	

Stasjonsbyen barnehage	Kunnskapsgrunnlaget side 152
Norconsult vurdering	
Stasjonsbyen barnehage er godkjent med 370 m² leke- og oppholdsareal (LOA). Ved ny gjennomgang er det registrert at flere rom tidligere godkjent som LOA etter Norconsults vurdering ikke tilfredsstiller dagens krav til dagslys og utsyn. Dette gjelder blant annet rom som kun får indirekte dagslys gjennom andre rom, samt fingarderobene med lysinnslipp fra høyt plasserte vinduer. Barnehagen mangler også et hensiktsmessig system for lagring tett på barnas oppholdsarealer (nærlagring). Tidligere beregninger av LOA har ikke trukket fra ganglinjer og fast innredning. Etter en ny gjennomgang av arealene vurderes reelt funksjonelt LOA til ca. 250 m². For at barnehagen skal kunne opprettholde dagens plassutnyttelse, må det gjøres tiltak i bygget som forbedrer den pedagogiske funksjonaliteten. Dette innebærer etablering av bedre lagringsmuligheter, oppgradering av rom slik at de tilfredsstiller krav til dagslys og utsyn, samt tekniske tiltak for et tilfredsstillende inneklima. Anlegget fremstår som et standard modulbygg med flere funksjonelle og tekniske begrensninger. Både utforming og fysiske kvaliteter har mangler. Det bør gjøres tiltak knyttet til fast innredning, overflater og tekniske forhold som luft, lyd og dagslys. Kunnskapsgrunnlaget peker på behov for bygningsmessige tiltak som utskiftning av gulvbelegg og varmeovner.	

St. Olavs barnehage	Kunnskapsgrunnlaget side 161
Norconsult vurdering	
St. Olavs barnehage er godkjent med 608 m² leke- og oppholdsareal (LOA). Tidligere beregninger av LOA har ikke trukket fra ganglinjer og fast innredning. Etter en ny gjennomgang av arealene vurderes reelt funksjonelt LOA til ca. 560 m². Bygget vurderes som godt egnet til formålet, men har noen funksjonelle utfordringer, særlig knyttet til garderober, stellerom, personalarealer og lagringsmuligheter. Det er behov for bedre løsninger for lagring nær barnas oppholdsarealer og en mulig omorganisering av eksisterende rom for å forbedre garderobefunksjonen. Kunnskapsgrunnlaget peker også på behov for vedlikeholdstiltak, blant annet knyttet til takoverbygg.	

Tindlund barnehage	Kunnskapsgrunnlaget side 171
Norconsult vurdering	
Tindlund barnehage er godkjent med 583 m² leke- og oppholdsareal (LOA). Ved gjennomgang av arealene, er det registrert at flere rom som er godkjent som LOA ikke tilfredsstiller krav til rom for varig opphold, med dagslys og utsyn. På bakgrunn av funksjonell analyse er 400 m² vurdert å tilfredsstille kravet til LOA etter krav i lov og forskrift. Dette samsvarer med dagens utnyttelse av plasskapasitet på 99 arealplasser. Arealer som er mørke og uten utsyn er likevel gode lekerom for barn og det er god bruk av transparens mellom rom med og uten dagslys. Kunnskapsgrunnlaget peker på behov for noen mindre bygningsmessige tiltak rundt; gulv i ventilasjonsrom, sprinkleranlegg og teknisk rom.	

Valaskjold barnehage	Kunnskapsgrunnlaget side 182
Norconsult vurdering	
Valaskjold barnehage er godkjent med 320 m² leke- og oppholdsareal (LOA). Ved ny gjennomgang av arealene er det registrert at flere rom tidligere godkjent som LOA ikke tilfredsstiller dagens krav til dagslys og utsyn. Barnehagen mangler generell nærlagringsfunksjon. Ganglinjer og fast innredning har tidligere ikke vært trukket fra LOA-beregningen. Areal- og kapasitetsanalysen viser at det funksjonelle LOA reelt sett er ca. 180 m², som tilsvarer omtrent 45 arealplasser. Barnehagen har siden 2019 hatt tilbud om 70 plasser, og i 2023 hadde barnehagen 68 barn. Dette gir en høy arealutnyttelse i forhold til dagens norm. Anlegget har store funksjonelle mangler og vurderes å være lite egnet i forhold til dagens krav til barnehagebygg. Dersom nåværende kapasitet skal opprettholdes, vil det kreve omfattende ombygging og eventuelt påbygg. Driften vil trolig bli vanskelig å opprettholde under byggeperioden. Kunnskapsgrunnlaget peker videre på et stort behov for bygningsmessige tiltak knyttet til vinduer, ledningsnett, sikringsskap og innvendige overflater.	

Varteig barnehage	Kunnskapsgrunnlaget side 192
Norconsult vurdering	
Varteig barnehage er godkjent med 122 m² leke- og oppholdsareal (LOA), og godkjent areal samsvarer med faktiske forhold. Anlegget vurderes som fleksibelt og i tilstrekkelig grad egnet til formålet, men enkelte forhold er påpekt i Kunnskapsgrunnlaget. Dette gjelder særlig vinduer med begrenset utsyn, mangelfullt skille mellom ren og skitten sone, manglende universell utforming av inngang, svakt innsyn til toalett og stellerom, samt tekniske løsninger som panelovner og manglende tilrettelegging for trygg varelevering. Kunnskapsgrunnlaget peker videre på at det er behov for utskifting av vinduer, varmeovner, takbelegg, utvendige overflater og forbedring av ledningsnett.	

11. Skoleanlegg - vurdering av tilstand, kapasitet og egnethet

I dette kapittelet blir det i korte trekk redegjort for vurderinger av funksjonell egnethet og byggteknisk tilstandsgrad i kommunale grunnskoler slik Norconsult Norge har vurdert dette i Kunnskapsgrunnlaget (2024).

Kunnskapsgrunnlaget (Norconsult 2024) gir følgende vurdering av kommunale skolebygg:

Alvimhaugen barneskole	Kunnskapsgrunnlag side 201
Norconsult vurdering	
Alvimhaugen barneskole har en teoretisk makskapasitet på 200 elever. Funksjonell kapasitet i læringsarealene er beregnet til 187 elever. Skolen har syv ordinære klasserom, og jevnt over store og gode grupperom. Skolen har en egen base for SFO. Denne er funksjonell. Ved større grad av sambruk mellom skole og SFO vil det være grunnlag for å øke elevkapasiteten ved skolen. Skolen har egne arealer til de praktisk-estetiske fagene, samt bibliotek og naturfag/teknologi. Utearealene har tilstrekkelig størrelse, og av- og påstigning vurderes som trafiksikker. Det er opparbeidet soner og anlegg som gir variasjon i aktiviteter. Skolen er en byskole og må forholde seg til etablerte gateløp og infrastruktur. Areal til lærerarbeidsplasser gir rom til 10 lærere, fordelt på fem teamkontorer. Skoleanlegget er i stor grad egnet til formålet. Skolebygget er hensiktsmessig utformet for alle når det gjelder fremkommelighet og sikkerhet (universell utforming).	

Borgen barneskole	Kunnskapsgrunnlag side 206
Norconsult vurdering	
Borgen barneskole har en teoretisk makskapasitet på 435 elever. Funksjonell kapasitet i skolebygget er satt til 392 elever. Skoleanlegget rommer 17 ordinære klasserom og 10 grupperom. SFO har en egen base med nærhet til fellesareal og grupperom. Basen har delvis sambruk med skolen. Skolen har egne arealer til de praktisk-estetiske fagene, samt bibliotek. Kunst- og håndverksrommet har for lav kapasitet til hensiktsmessig inndeling av grupper, og det er begrenset lydisolering fra musikkrommet. Skolen har også et «lesotek» til lesetrening og spesialpedagogikk. Utearealene har tilstrekkelig størrelse og funksjonalitet, men utearealet kunne ha hatt et noe mer variert aktivitetstilbud. Det er en tilrettelagt drop-sone ved skolen. Areal til lærerarbeidsplasser gir rom til 26 lærere. Skoleanlegget er i tilstrekkelig grad egnet. Skoleanlegget er tilstrekkelig hensiktsmessig utformet for alle når det gjelder fremkommelighet og sikkerhet.	

Grålum barneskole	Kunnskapsgrunnlag side 212
Norconsult vurdering	
Grålum barneskole har en teoretisk makskapasitet på 689 elever. Funksjonell kapasitet i læringsarealene er satt til 620 elever. Skoleanlegget rommer 26 ordinære klasserom, og 15 grupperom. Det er delvis sambruk av arealene til SFO og resten av skolen. Skolen har egne arealer til de praktisk-estetiske fagene, og rommene har tilstrekkelig kapasitet. Skolen har også et sentralt plassert bibliotek. Skolen har et eget amfi med plass til 200 personer. Skolen er godt egnet som nærmiljøanlegg etter utbyggingen, og utearealene har tilstrekkelig størrelse og funksjonalitet. Før ombygging er det kontorarbeidsplasser for 41 lærere, som ligger relativt samlet. Skoleanlegget er i tilstrekkelig grad egnet. Det er en del generell slitasje i bygningene som ikke er ombygget. Arbeidet med tilbygg til skolen ble ferdigstilt sommeren 2024. Vurderingene i forbindelse med utarbeidelse av Kunnskapsgrunnlaget våren 2024 baserer seg på tegninger av dette. Skolen har flere, separate bygg, inkludert paviljonger. Samlet er skoleanlegget i mindre grad hensiktsmessig utformet for alle når det gjelder fremkommelighet og sikkerhet.	

Grålum ungdomsskole	Kunnskapsgrunnlag side 218
Norconsult vurdering	
Grålum ungdomsskole har en teoretisk makskapasitet på 416 elever. Funksjonell kapasitet i læringsarealene er beregnet til 374 elever. Skolen har 12 ordinære klasserom som er tilknyttet basene, samt to mindre klasserom og et klasserom til bruk for spesialpedagogikk. Skolen har 10 grupperom som ligger nært til klasserommene, og i tillegg grupperom andre steder i bygget som benyttes til spesialpedagogikk og lignende. Skolen har egne arealer til de praktisk-estetiske fagene, samt bibliotek og naturfag/teknologi. Kroppsøving blir gjennomført i nærliggende idrettshall med tilhørende garderober. Størrelse og kapasitet er tilstrekkelig. Skolen har også et eget amfi og en egen kantine. Utearealene har tilstrekkelig størrelse, variasjon og funksjonalitet. Arealet til lærerarbeidsplasser er tilstrekkelig og ligger ved elevarealene til de respektive trinnene. Skoleanlegget er i stor grad hensiktsmessig utformet for alle når det gjelder fremkommelighet og sikkerhet.	

Hafslund barneskole	Kunnskapsgrunnlag side 224
Norconsult vurdering	
Hafslund barneskole har en teoretisk makskapasitet på 485 elever. Funksjonell kapasitet i læringsarealene er beregnet til 437 elever. Skolen har 20 klasserom, og i nærheten av disse er det åtte grupperom. I tillegg er det noen grupperom som ligger et stykke unna og som benyttes til individuelt tilrettelagt opplæring. Det er delvis sambruk mellom arealene til SFO og resten av skolen. Skolen har egne arealer til de praktisk-estetiske fagene, samt bibliotek og naturfag/teknologi. Utearealene har tilstrekkelig størrelse. Arealet til lærerarbeidsplasser er ikke tilstrekkelig. Skoleanlegget er langstrakt, med flere nivåer og høye terskler/trapper. Kunst og håndverksavdelingen er ikke innvendig universelt tilgjengelig fra resten av bygget. Samlet er skoleanlegget i mindre grad hensiktsmessig utformet for alle når det gjelder fremkommelighet og sikkerhet.	

Hafslund ungdomsskole	Kunnskapsgrunnlag side 230
Norconsult vurdering	
Hafslund ungdomsskole har en teoretisk makskapasitet på 460 elever. Funksjonell kapasitet i læringsarealene er beregnet til 414 elever. Skolen har 17 klasserom. Ved klasserommene er det 16 grupperom. Skolen har egne arealer til de praktisk- estetiske fagene, samt bibliotek og naturfag/teknologi. Kapasiteten i gymsalen er for lav, og naturfagrommet har ikke tilstrekkelig utstyr/avtrekk. Utearealene er små med få aktiviteter, det er støy inn fra nabogate og containere plassert inne på skoleområdet. Det er i tillegg flytende overganger mellom utearealene til barneskolen og ungdomsskolen, noe som fungerer dårlig. Skolen har for lav arbeidsplasskapasitet for lærere, og disse er spredt over flere rom og etasjer. Samlet er skoleanlegget i mindre grad hensiktsmessig utformet for alle når det gjelder fremkommelighet og sikkerhet. I kunnskapsgrunnlaget anbefales det ombygging og rehabilitering ved skolen.	

Hafslundsøy barneskole	Kunnskapsgrunnlag side 237
Norconsult vurdering	
Hafslundsøy barneskole har en teoretisk makskapasitet på 380 elever. Funksjonell kapasitet i læringsarealene er beregnet til 342 elever. Skolen har 15 ordinære klasserom, og 6 grupperom. Tre av grupperommene og to av klasserommene er i paviljongen. Det er delvis sambruk mellom arealene til SFO og resten av skolen. Skolen har egne arealer til de praktisk-estetiske fagene, samt bibliotek. Skolen har ikke egne arealer til naturfag/teknologi. Utearealene har tilstrekkelig størrelse, variasjon og funksjonalitet. Arealet til lærerarbeidsplasser er tilstrekkelig, og ligger nært administrasjonen. Skoleanlegget er i tilstrekkelig grad egnet. Bygningmessig tilstand tilsier behov for utbedring og vedlikehold. Åtte av 15 klasserom har ikke gruppeareal i nærheten, og paviljongen ligger litt avskåret fra resten av skolen, og har bare utvendig tilgang. Samlet er skoleanlegget tilstrekkelig hensiktsmessig utformet for alle når det gjelder fremkommelighet og sikkerhet.	

Hannestad barneskole	Kunnskapsgrunnlag side 242
Norconsult vurdering	
Hannestad barneskole har en teoretisk makskapasitet på 399 elever. Funksjonell kapasitet i læringsarealene er beregnet til 359 elever. Skolen har 16 ordinære klasserom, og 7 grupperom i nærheten av disse. Det er delvis sambruk mellom skolen og SFO-arealene. SFO har en base med kjøkken og SFO-kontor. Skolen har egne arealer til de praktisk-estetiske fagene, samt bibliotek og en storstue som kan samle elevene. Skolen har ikke egne arealer til naturfag/teknologi. Utearealene har tilstrekkelig størrelse, variasjon og funksjonalitet. Arealet til lærerarbeidsplasser er tilstrekkelig, og er samlet nært administrasjon og støttearealer. Skoleanlegget er i tilstrekkelig grad egnet. Bygningmessig tilstand viser et behov for vedlikehold og utbedring. Samlet er skoleanlegget i tilstrekkelig grad hensiktsmessig utformet for alle når det gjelder fremkommelighet og sikkerhet.	

Hornnes barneskole	Kunnskapsgrunnlag side 248
Norconsult vurdering	
Hornnes barneskole har en teoretisk makskapasitet på 378 elever, og en funksjonell kapasitet i læringsarealene som er beregnet til 340 elever. Skolen har 16 klasserom, samt et bibliotek som benyttes som klasserom. Skolen har 8 grupperom fordelt i bygget. SFO har delvis en egen funksjon, og driften gjennomføres ellers ved sambruk av klasserom og andre funksjoner. Skolen har egne arealer til de praktisk-estetiske fagene unntatt musikk og naturfag. Skolen har også et lite bibliotek. Utearealene har tilstrekkelig størrelse, og tomten er topografisk variert. Arealet til lærerarbeidsplasser er tilstrekkelig. Byggningsmessig tilstand er ikke tilstrekkelig. Den eldste delen av skolen anses å være i så dårlig bygningsmessig stand at den bør fraflyttes. Samlet er skoleanlegget i liten grad hensiktsmessig utformet for alle når det gjelder fremkommelighet og sikkerhet. Det er ikke heis i bygget, og hele anlegget har barrierer, nivåforskjeller og halvetasjer både ute og inne. Det er lite tilrettelagt for rullestolbrukere. Skolen fremstår som lukket og det er liten oversikt mellom klasserom og kommunikasjonsareal – det er mange soner og skjulte områder i og rundt skolen. I kunnskapsgrunnlaget anbefales det nytt skolebygg for Hornnes barneskole.	

Jelsnes barneskole	Kunnskapsgrunnlag side 254
Norconsult vurdering	
Jelsnes barneskole har en teoretisk makskapasitet på 80 elever. Funksjonell kapasitet i læringsarealene er beregnet til 72 elever. Skolen har 4 klasserom, to i hovedbygget og to i et anneks tilrettelagt for småtrinn og SFO. Videre har skolen tre grupperom fordelt på disse byggene. Skolen har ikke egne arealer til spesialpedagogiske grupper. Det er sambruk mellom klasserommene til 1.- 4. trinn og SFO. Skolen har egne arealer til de praktisk-estetiske fagene, samt bibliotek. Skolen har ikke egne arealer til naturfag/teknologi. Utearealet er stort og har et variert aktivitetstilbud uavhengig av årstid. Med dagens elevkapasitet vil det være behov for noe større arbeidsrom for personalet. Det bør også ha bedre kvalitet med tanke på dagslys og utsyn. Samlet er skoleanlegget i liten grad hensiktsmessig utformet for alle når det gjelder fremkommelighet og sikkerhet. Bygget mangler heis. Skoleanlegget er en lukket struktur, med trange og litt uoversiktlig forbindelser mellom ulike funksjoner. Kunnskapsgrunnlaget peker på behov for bygningsmessige tiltak ved skolen.	

Kruseløkka ungdomsskole	Kunnskapsgrunnlag side 260
Norconsult vurdering	
Kruseløkka ungdomsskole har en teoretisk makskapasitet på 559 elever. Funksjonell kapasitet i læringsarealene er beregnet til 503 elever. Skolen har 24 ordinære klasserom som er fordelt på tre bygg. Videre har skolen 6 grupperom og et ombygd renholdsrom og møterom som benyttes til grupper. Grupperomskapasiteten er svært lav ved skolen. Skolen har egne arealer til de praktisk-estetiske fagene, samt bibliotek og naturfag/teknologi. Gymsalen har lav kapasitet. Skolen har også en aula hvor ett trinn kan samles. Utearealene er knappe arealmessig, og er lite opparbeidet og tilrettelagt for aldersgruppen. Alle lærerarbeidsplassene er organisert etter trinn-team, hvor hele trinnet sitter samlet i flere ulike rom. Skolen vurderer at lærerarbeidsplassforholdene er gode og at dette er en organisering som fungerer. Areal til ledelsen og personalet er samlokalisert. Bygningsmessig tilstand viser et behov for vedlikehold og utbedring. Ingen av klasserommene har direkte tilknytning til grupperom. Bygget har mange nivåforskjeller, og er lite tilrettelagt etter universelle prinsipper og design. Samlet er skoleanlegget i liten grad hensiktsmessig utformet for alle når det gjelder fremkommelighet og sikkerhet. Det er installert trappeheis i hovedbygget opp til aula og i spesialrombygget. Mange nivåforskjeller, og lite tilrettelagt etter universelle prinsipper og design. Kunnskapsgrunnlaget anbefaler ombygging og rehabilitering ved skolen. Det er også anbefalt nye idrettshall og nybygg for generelt læringsarealer for 250 elever.	

Kurland barneskole	Kunnskapsgrunnlag side 266
Norconsult vurdering	
Kurland barneskole har en teoretisk makskapasitet på 534 elever. Funksjonell kapasitet i læringsarealene er beregnet til 481 elever. Skolen har 23 klasserom. Tre av disse ligger i paviljonger. Skolen har 12 grupperom, inkludert grupperom i SFO basen og i paviljongen. Det er få klasserom som har direkte tilgang til grupperom fra klasserommet. Det er egne SFO baser og skolen må gjennomføre aktivitetene i tre bygg. Skolen har egne arealer til de praktisk-estetiske fagene, samt bibliotek og svømmeanlegg. Skolen har ikke naturfagrom, men tilgang til et mindre matematikk-rom. Gymsal og svømmeanlegg fremstår svært slitt og utdatert. Utearealet er stort i flateinnhold, men er lite opparbeidet og kunne vært mer variert med tanke på innhold. Det er registrert plass til 34 arbeidsplasser for lærere. Bygningsmessig tilstand viser et behov for vedlikehold og utbedring. Samlet er skoleanlegget i mindre grad hensiktsmessig utformet for alle når det gjelder fremkommelighet og sikkerhet. Skolen er på ett plan, men flere av funksjonene ligger spredt over store avstander. Litt trange korridorer for rullestolbrukere. Kunnskapsgrunnlaget anbefaler ombygging og rehabilitering på skolen. Dette inkluderer arealene til avdeling Regnbuen.	

Lande barneskole	Kunnskapsgrunnlag side 272
Norconsult vurdering	
Lande barneskole har en teoretisk makskapasitet på 536 elever. Funksjonell kapasitet i læringsarealene er beregnet til 482 elever. Skolen har 23 klasserom, samt et stort grupperom som kan benyttes som delingsrom. Det er 20 grupperom i skolen, som er godt fordelt i anlegget. Skolen har eget SFO bygg hvor også 1. trinn holder til. I underetasjen i hovedbygget er det funksjoner for SFO driften. Skolen har egne arealer til de praktisk-estetiske fagene, samt bibliotek og svømmeanlegg. Gymsalen er for liten til at fag- og timefordelingen ved skolen går opp og uteskole benyttes for å imøtekomme dette læringskravet. Skolens uteareal er lite og kan gjøres mer variert og spennende. Det går en togtrasé tett forbi skolen. Det er ved befaring til Kunnskapsgrunnlaget våren 2024, lite samsvar mellom elevkapasitet og nok areal til lærerarbeidsplasser. Arealet til lærerarbeidsplasser i dag gir plass til 24 lærere. Bygningsmessig tilstand viser et behov for vedlikehold og utbedring. Samlet er skoleanlegget i mindre grad hensiktsmessig utformet for alle når det gjelder fremkommelighet og sikkerhet. Kun én heis i dette store anlegget er lite, men gir tilkomst til funksjonene. Mange rom og trange kommunikasjonsveier vil gi utfordringer for blinde, svaksynte og rullestolbrukere. Mye terskler i bygget, og skolen oppleves som «lukket».	

Navestad barneskole	Kunnskapsgrunnlag side 278
Norconsult vurdering	
Navestad barneskole har en teoretisk makskapasitet på 80 elever, og en funksjonell kapasitet i læringsarealene på 72 elever. Skoleanlegget rommer totalt fire ordinære klasserom fordelt på tre ulike nivå. Det er ett grupperom ved ett av klasserommene, og i tillegg benyttes biblioteket som grupperom. Skolens største rom er et sambruksrom for 1. klasse og SFO rom/ samlingsrom. Skolen har et eget bibliotek, og de praktisk-estetiske fagene løses i klasserommene. Skolen har ikke egen gymsal. Skolen har et allsidig og oversiktlig uteområde for elevene. Det er mulig å kjøre opp på skoleplassen, noe som kan medføre trafikkfarlig blanding av harde og myke trafikanter. Anlegget brukes av nærmiljøet. Arealet til personalet er samlet på ett rom, og det er ikke egne kontorer til administrasjon. Bygningsmessig tilstand viser et behov for vedlikehold og utbedring. Det er ikke transparens fra klasserom og ut i kommunikasjonsareal. Samlet er skoleanlegget i liten grad hensiktsmessig utformet for alle når det gjelder fremkommelighet og sikkerhet. Skoleanlegget er ikke universelt utformet. Flere trappeganger er smale og bratte. Ingen heis i bygget, og trapperommet fra lærerarbeidsplassene og ned til 1. etasje er svært bratt. Mange små rom med mange dører og trange trapperom gir et lukket preg i bygget.	

Sandbakken barne- og ungdomsskole	Kunnskapsgrunnlag side 283
Norconsult vurdering	
Sandbakken barne- og ungdomsskole har en teoretisk maks kapasitet på 825 elever, og en funksjonell kapasitet i læringsarealene på 743 elever. Skoleanlegget har 31 klasserom hvorav to befinner seg i skolens paviljonger. Videre har skolen 21 grupperom, og tilgangen til disse er større i ungdomsskoledelen enn i barneskoledelen. Skolen har eget SFO areal som ligger ved siden av klasserom for 1. trinn. Disse rommene sambrukes og gir tilfredsstillende forhold for SFO avdelingen. Skolen har egne arealer til de praktisk- estetiske fagene, samt et bibliotek og naturfagrom. Skolen har tilgang til idrettshall i tillegg til egen gymsal og svømmebasseng. Dette gir gode forhold for kroppsøvfingsfaget. Skolens uteområde er stort og oversiktlig, men kunne vært mer variert. Skoleanlegget er mye brukt av nærmiljøet. Skolen fikk i 2013 ny administrasjonsfløy, og skolen har 11 ulike teamrom. Det samlede arealet til personalet tilsier 54 arbeidsplasser. Bygningsmessig tilstand viser et behov for vedlikehold og utbedring. Det er heis ved ungdomstrinnet og ved barnetrinnet. Det er mange trange korridorer, terskler, dører og mange rom. Det er også svært trang korridorløsning i ungdomstrinnet. Ingen tilrettelegging ved barnetrinn, og mange nivåforskjeller. Mange skjulte soner som det er utfordrende å ha oversikt og kontroll over. Kunnskapsgrunnlaget anbefaler ombygging og rehabilitering på skolen, da hovedsakelig barneskoledelen.	

Sandesundsveien barneskole	Kunnskapsgrunnlag side 289
Norconsult vurdering	
Sandesundsveien barneskole har en teoretisk maks kapasitet på 500 elever, og en funksjonell kapasitet i læringsarealene på 450 elever. Skoleanlegget har 26 klasserom og 16 grupperom. Flere klasserom i hvert trinn har fleksible vegger, som kan benyttes dersom man ønsker større samlinger i trinnarealet. Skolen er bygget med relativt små klasserom og legger opp til trinn- / teamundervisning. Fellesarealene fungerer i dag i stor grad som gjennomgangsrom/trafikkareal. Skolen har et språksenter som benyttes til nyankomne elever. Det er egne inngangspartier og garderober til hvert trinnområde. Skolen har egne og egnede rom til de praktisk- estetiske fagene, inkludert bibliotek, idrettshall og musikkavdeling. Skolens uteområde er variert med fin soneinndeling og aktivitetstilbud rundt hele skolebygget. Uterommet har fått plass til både ballbaner, parkourbane, klatrevegg og lekeområde for yngre barn med sandkasse og huskestativer. Lærerarbeidsplassene er organisert etter trinn-team. Lærerarbeidsplassforholdene er gode og ligger plassert i gangen inn mot personalrom. Bygget fremstår med moderne effektive løsninger som er hensiktsmessig for skoledrift. Noen utfordringer med solavskjerming og slitte overflater. Samlet er skoleanlegget i tilstrekkelig grad hensiktsmessig utformet for alle når det gjelder fremkommelighet og sikkerhet.	

Tindlund barneskole	Kunnskapsgrunnlag side 295
Norconsult vurdering	
Tindlund barneskole har en teoretisk makskapasitet på 517 elever, og en funksjonell kapasitet i læringsarealene på 465 elever. Skoleanlegget har 20 klasserom og 15 grupperom. Seks av klasserommene og sju av grupperommene er i paviljonger. Skolen har også et eget mindre bygg som blir brukt til spesialundervisning. Skolen har egne rom til de praktisk- estetiske fagene med tilstrekkelig kapasitet og funksjonalitet. Kroppsøving og svømmeundervisning blir gjennomført i ungdomsskolens bygg for dette. Skolen har eget bibliotek, men ikke egnet areal til naturfag/teknologi. SFO har en base med tilhørende grupperom, og det er full sambruk av arealene til SFO og resten av skolen. Skolens utearealer har et generelt behov for oppgraderinger. Skolegården ligger på en gammel myr, er dårlig drenert og gir dårlige forhold når det er vått vær. Alle lærerarbeidsplassene ligger samlet relativt nært administrasjonen, personalrom og støttearealer. Arealene har tilstrekkelig kapasitet. Bygningsmessig tilstand viser et behov for vedlikehold og utbedring. Det er hovedsakelig ikke transparens mellom de fleste klasse- og grupperommene og kommunikasjonsareal. Samlet er skoleanlegget i liten grad hensiktsmessig utformet for alle når det gjelder fremkommelighet og sikkerhet. Det er trappeheis opp til 2.etasje i hovedbygget. Vinterstid er det fallfare pga bratt inngang til paviljongen mot nord.	

Tindlund ungdomsskole	Kunnskapsgrunnlag side 301
Norconsult vurdering	
Tindlund ungdomsskole har en teoretisk makskapasitet på 355 elever, og en funksjonell kapasitet i læringsarealene på 320 elever. Skoleanlegget har 14 klasserom og 5 grupperom. Klasserommene i hovedbygget har sentraliserte innganger og garderober i korridorene. Skolen har egne rom til de praktisk- estetiske fagene inkludert gymsal, svømmehall og naturfag/teknologi. Skolen har ikke eget bibliotek, Skolens utearealer har tilstrekkelig størrelse, men det er få aktivitetsmuligheter og lang avstand til ballbane. Lærerarbeidsplassene er samlet i fire rom, nært administrasjon, personalrom og støttearealer. Skolen har pr. i dag for liten kapasitet i arealene i forhold til antall årsverk. Samlet er skoleanlegget i tilstrekkelig grad hensiktsmessig utformet for alle når det gjelder fremkommelighet og sikkerhet. Bygningsmessig tilstand tilsier at bygget er dårlig egnet og krever gjennomføring av tiltak; I kunnskapsgrunnlaget anbefales det at man river Tindlund ungdomsskole og bygger nytt skolebygg inkludert ny idrettshall og svømmehall.	

Ullerøy barneskole	Kunnskapsgrunnlag side 307
Norconsult vurdering	
Ullerøy barneskole har en teoretisk makskapasitet på 100 elever, og en funksjonell kapasitet i læringsarealene på 90 elever. Skoleanlegget har fire klasserom og fire grupperom. I tillegg er det to grupperom på loftet og et i SFO-basen. Skolen har ikke egne rom til de praktisk- estetiske fagene. Klasserommet benyttes til slike fag og kroppsøving gjennomføres som uteskole. Svømmeopplæring skjer i sjøen nedenfor skolen. Skolen har også et mediatek/bibliotek som benyttes som grupperom. Bygget har en egen SFO-base med hovedrom, kjøkken og grupperom. Denne basen er vurdert som funksjonell og godt tilpasset aktiviteter i SFO. Utearealet er variert og med gode naturkvaliteter tett på skolen. Skog, sjø og topografi gir fine muligheter. Skoleplassen er oversiktlig og innbyr til variasjon i aktiviteter. Alle lærerarbeidsplassene holder til i rehabiliterte og ombygde løsninger i gamlebygget. Skoleanlegget er i stor grad egnet. Bygningsmessig tilstand viser et behov for vedlikehold og utbedring. Garderober i små korridorer, mangler gymsal og sløydsal. Samlet er skoleanlegget i tilstrekkelig grad hensiktsmessig utformet for alle når det gjelder fremkommelighet og sikkerhet. Anlegget er etablert på ulike nivå. Ny heis er installert i «1913-bygget». For rullestolbrukere, blinde og svaksynte vil det være utfordringer med terskler, trange passasjer, korridorer og stigningsforhold på tomte.	

Varteig barne- og ungdomsskole	Kunnskapsgrunnlag side 313
Norconsult vurdering	
Varteig barne- og ungdomsskole har en teoretisk makskapasitet på 559 elever. Funksjonell kapasitet i læringsarealene er beregnet til 503 elever. Skolen har 22 klasserom. Skolen har 15 grupperom spredt i bygningsmassen. Grupperomskapasiteten anses som lav. Areal til SFO ligger i tilknytning til undervisningsareal for 1. trinn, og arealene er funksjonelle. Skolen har egne arealer til de praktisk-estetiske fagene, samt bibliotek og naturfag/teknologi. Gymsalen har for liten kapasitet til å dekke behovet for kroppsøvingssal/timer. Skolen disponerer et stort og delvis variert uteområde som gir tilbud til aktiviteter hele året. Området til ungdomstrinnet har lite aktivitetstilbud og kan opparbeides mer variert. Det er trafikksikre løsninger ved skolen, og en funksjonell inndeling mellom myke og harde trafikanter. Nærmiljøet bruker skoleanlegget. Arbeidsplassene til personalet er trange og lite hensiktsmessige. Det er areal til 36 lærere. Dette er for lite i forhold til personalet i dag. Bygningsmessig tilstand viser et behov for vedlikehold og utbedring. Skoleanlegget fremstår slitt og med behov for oppgradering i flere funksjoner. Samlet er skoleanlegget i mindre grad hensiktsmessig utformet for alle når det gjelder fremkommelighet og sikkerhet. Skolen er en lukket, tradisjonell skole. Det er heis i ungdomsskolen, og det er mange nivåer og bygg. Det er utfordrende å ha oversikt innomhus.	

Sarpsfossen skole	Kunnskapsgrunnlag side 319-
Norconsult vurdering	
Sarpsfossen skole gir et spesialpedagogisk tilbud til elever med varierte diagnoser, fra moderate til alvorlige psykiske, kognitive, sosiale og fysiske funksjonsnedsettelse. Sarpsfossen skole består av tre avdelinger; Maren Juul og Regnbuen som i hovedsak gir skoletilbud på barneskoletrinnet og avdeling Studio som gir skoletilbud på ungdomsskoletrinnet. Samlet kapasitet på Sarpsfossen skole er ca 50 elever, noe avhengig av elevenes utfordringer. Avdeling Maren Juul er samlokalisert med Hafslund barneskole og har en beregnet kapasitet til 15 elever. Avdeling Regnbuen er samlokalisert med Kurland barneskole og har en beregnet kapasitet til 20 elever. Avdelingene har ikke egne arealer til de praktisk-estetiske fagene, men sambruker gymsal med barneskolene. Uteområdene i tilknytning til disse avdelingene er i liten grad tilpasset elevgruppen. Begge avdelingene har tilgang til kjøkken i arealene, og de disponerer et sanserom for elevene. Ved begge disse avdelingene har elevene egne innganger med tilhørende garderoberom. I tilknytning til elevgarderoben finnes det stellerom/HCWC ved begge avdelingene. Det er mangelfull lagerkapasitet ved begge avdelingene. Ved avdeling Regnbuen er det et tilbygg med kontorløsninger for ansatte, mens det ved avdeling Maren Juul ikke er tilstrekkelig areal til kontorarbeidsplasser med dagens bemanning. For begge avdelingene vurderes skoleanleggene som i mindre grad egnet. Avdeling Studio er fordelt på to frittstående bygg; tidligere Hesthaugen barnehage og tidligere Vestvold barnehage. Byggene er gjennomgående lite tilrettelagt og lite egnet for brukergruppen. Bygningsmessig tilstand viser et behov for vedlikehold og utbedring. Ingen av avdelingen har tilgang til spesialrom. Uteområdene er i liten grad tilrettelagt for elevgruppen. Avdeling Hesthaugen har satt av et rom til sanserom, men dette er ikke tilstrekkelig innredet til formålet. På avdeling Hesthaugen er det et kontorlandskap med møterom, og kontor til teamleder. Ved denne avdelingen er det også en kjønnsdelt garderobe og et lite lager. Ved avdeling Vestvold er det ikke lærerarbeidsplasser, men bygget har et kombinert møterom, personalrom og kontor. Byggene fremstår helhetlig som lite egnet med bakgrunn i elevgruppens sammensatte og spesifikke vansker. I begge byggene er det trange ganger og rom uten innsyn. Dette forebygger ikke mot vold, grenseoverskridende adferd og trusler. I kunnskapsgrunnlaget anbefales det et nytt skolebygg for avdeling Studio.	

St. Marie læringscenter	Kunnskapsgrunnlag side 336
Norconsult vurdering	
St. Marie læringscenter driver virksomheten i leide lokaler. Kapasiteten i bygget tilfredsstiller et deltakerantall på ca. 300 fordelt på dag- og kveldsgrupper. Skolen har 15 klasserom, tre grupperom og bibliotek. Det er ikke elevgarderober tilknyttet klasserommene, og det er elevtoalett i enden av korridorene. Skolen har ikke spesialisert læringsareal, men en kantine som fellesareal. Skolen har ikke eget uteareal. Det er arbeidsplasser til 23 lærere.	

Ullerøy leirskole	Kunnskapsgrunnlag side 339
Norconsult vurdering	
Ullerøy leirskole består av en hovedbygning og to sovebrakker. Begge bygg fungerer til formålet. Skolen har også et nytt bygg som består av båthus og oppholdsrom for alternativ arena. Dette sto ferdig i 2023. Hovedhuset har begrensninger i forhold til universell utforming i 2. etasje. Det er trappeheis opp. Ellers er området godt tilrettelagt for elever med behov for hjelpemidler. Mulighetene til praktisk læring og læring i naturen er mange i dette anlegget.	

Del 3 – Strategier og tiltak

I del 1 og del 2 ovenfor, beskrives dagens situasjon for egnethet og kapasitet i barnehager og skoler, samt den ønskede fremtidige tilstanden.

For å bevege oss fra nåværende til ønsket situasjon, beskrives i denne delen strategier og tiltak for å sikre ønsket kapasitetsutvikling, inndelt etter tidsperspektiv og behov.

Behov for utbygging av barnehager og skoler må ses i sammenheng med føringer for framtidige areal- og transportløsninger og befolkningsprognoser. Ved utbygging bør arealer brukes effektivt for å unngå å øke presset på nedbygging av matjord og natur i Sarpsborg, og begrense transportbehovet.

Viktige momenter og fokusområder ved valg av fremtidig barnehage- og skolestruktur i Sarpsborg har vært;

1. Behov og kapasitet - Hvordan sikre nok barnehage- og skolekapasitet på rett sted med langsiktige utviklingsmuligheter i anleggene
2. Organisering - Hva er hensiktsmessige størrelser på barnehage-, skole- og fagmiljø – eller hvor store kan barnehagene og grunnskolene i Sarpsborg være i fremtiden?
3. Økonomi - Hvilke løsninger er mest økonomisk fordelaktige og som sikrer effektive årlige driftsbudsjetter?
4. Bygningsmessig tilstand - Hvilke barnehage- og skoleanlegg bør vi ta med oss inn i fremtiden – Hvilke anlegg bør endres / fases ut? Hvordan sikre at framtidige investeringer minimaliserer vedlikeholdsetterslepet?
5. Folkehelse- og nærmiljø - Hvilken rolle spiller barnehagen og skolen som fellesarena og identitetsbygger i sine respektive nærmiljø?

12. Tiltak barnehagekapasitet og barnehagestruktur

Tiltakene for barnehagekapasitet og barnehagestruktur er gruppert og tidfestet slik:

- **Tiltak på kort sikt:** Tiltak som kan iverksettes umiddelbart eller innen kort tid. Tiltakene planlegges gjennomført innen 2027/2028
- **Tiltak på mellomlang sikt:** Tiltak som planlegges gjennomført innen 2030
- **Tiltak på lengre sikt:** Betingede tiltak som i utgangspunktet vil bli vurdert etter 2030. Gjennomføring av disse tiltakene vil avhenge av befolkningsutvikling og etterspørsel etter barnehageplasser.

Kostnadsestimatene er beregnet ut fra erfaringstall og kan ikke regnes som budsjettforslag for det enkelte tiltak. Et mer reelt kostnadsoverslag må gjøres i hvert enkelt prosjekt etter nærmere undersøkelser og spesifisering av tiltak. Hvert enkelt investeringsprosjekt vil utredes for kostnader og fremlegges for bystyret før oppstart.

Tiltak barnehage		Prioritering	Kapasitet	Egnethet	Tilstand	Økonomi
B-1	Etablere en utegruppe/naturgruppe på Fosbyløkka barnehage	2027 Kort sikt	X			
B-2	Øke kapasiteten ved Hafslundsøy barnehage	2027 Kort sikt	X			
B-3	Avvikle Varteig barnehage. Det skal da være etablert kompenserende barnehageplasser andre steder.	2028 Kort sikt				X
B-4	Utvide Stasjonsbyen barnehage med en avdeling.	2029 Mellomlang sikt	X			
B-5	Etablere ny kommunal barnehage i vest, Grålum/Bjørnstad-området med ca 100 plasser.	2030 Mellomlang sikt	X			
B-6	Avvikle Fritznerbakken barnehage når det er etablert tilsvarende og nødvendig kapasitet i kommunale barnehager	2030 Mellomlang sikt		X	X	
B-7	Åpne for etablering av private barnehageplasser i område vest, ved behov, etter gjennomføring av tiltak B-5	etter 2030 Lang sikt/ betinget tiltak	X			
B-8	Etablere ny kommunal barnehage øst for Glomma med ca 100 plasser.	2032 Lang sikt/ betinget tiltak	X			
B-9	Erstatte dagens to eksisterende bygg i Sarpsborgmarka barnehage med én større og mer funksjonell barnehage	2033 Lang sikt		X	X	

Tiltak barnehage m økonomiske konsekvenser		Investering	Kapitalutgifter	Drift
B-1	Etablere en utegruppe/naturgruppe på Fosbyløkka barnehage	2,5 mill kr	0,2 mill kr	2 mill kr
B-2	Øke kapasiteten ved Hafslundsøy barnehage	Beregnes	Beregnes	Beregnes
B-3	Avvikle Varteig barnehage. Det skal da være etablert kompenserende barnehageplasser andre steder.	-	-	- 4,3 mill kr
B-4	Utvide Stasjonsbyen barnehage med en avdeling.	11 mill kr	0,7 mill kr	3,9 mill kr
B-5	Etablere ny kommunal barnehage i vest, Grålum/Bjørnstad-området med ca 100 plasser.	80 mill kr	4,6 mill kr	20,3 mill kr
B-6	Avvikle Fritznerbakken barnehage når det er etablert tilsvarende og nødvendig kapasitet i kommunale barnehager	-	-	- 13 mill kr
B-7	Åpne for etablering av private barnehageplasser i område vest, ved behov, etter gjennomføring av tiltak B-5	-	-	-
B-8	Etablere ny kommunal barnehage øst for Glomma med ca 100 plasser.	80 mill kr	4,6 mill kr	20,3 mill kr
B-9	Erstatte dagens to eksisterende bygg i Sarpsborgmarka barnehage med én større og mer funksjonell barnehage	80 mill kr	4,6 mill kr	3 mill kr

13. Tiltak skolekapasitet og skolestruktur

Tiltak grunnskole		Prioritering	Kapasitet	Egnethet	Tilstand	Økonomi
S-1	Avvikle driften ved Navestad barneskole og overføre elevene til Hafslund barneskole.	2027		x		x
S-2	Avvikle driften ved Jelsnes barneskole og overføre elevene til Grålum barneskole.	2027				x
S-3	Utbedre læringsarealer ved Kruseløkka ungdomsskole	2027	x			
S-4	Rehabiliter Tindlund ungdomsskole og erstatte midlertidige paviljonger ved Tindlund barneskole	2029	x	x	x	
S-5	Samlokalisere Sarpsfossen skole i nytt bygg ved Sandbakken barne- og ungdomsskole	2029	x	x	x	x
S-6	Rehabiliter og erstatte deler av eksisterende bygningsmasse ved Hornnes barneskole.	2030	x	x	x	
S-7	Avvikle driften ved Ullerøy barneskole og overføre elevene til Hornnes barneskole når Hornnes barneskole har utvidet kapasitet til å ta imot elevene.	2030		x		x
S-8	Utbedre læringsarealer ved Kurland barneskole	2032		x		

Tiltak grunnskole m økonomiske konsekvenser		Investering	Kapitalutgifter	Drift
S-1	Avvikle driften ved Navestad barneskole og overføre elevene til Hafslund barneskole.	-	-	- 1,6 mill kr
S-2	Avvikle driften ved Jelsnes barneskole og overføre elevene til Grålum barneskole.	-	-	- 4,9 mill kr
S-3	Utbedre læringsarealer ved Kruseløkka ungdomsskole	40 mill kr	1,4 mill kr	-
S-4	Rehabiliter Tindlund ungdomsskole og erstatte midlertidige paviljonger ved Tindlund barneskole	386 mill kr	22,4 mill kr	-
S-5	Samlokalisere Sarpsfossen skole i nytt bygg ved Sandbakken barne- og ungdomsskole	203 mill kr	12 mill kr	19 mill kr
S-6	Rehabiliter og erstatte deler av eksisterende bygningsmasse ved Hornnes barneskole.	Beregnes	Beregnes	Beregnes
S-7	Avvikle driften ved Ullerøy barneskole og overføre elevene til Hornnes barneskole når Hornnes barneskole har utvidet kapasitet til å ta imot elevene.	-	-	- 2,1 mill kr
S-8	Utbedre læringsarealer ved Kurland barneskole	29 mill kr	1,7 mill kr	-

Vedlegg

1. Kunnskapsgrunnlag (Norconsult, 2024)
2. Barnetallsframskriving 1-5 år
3. Barnetallsframskriving 6-15 år
4. Dokumentasjon KOMPAS
5. Tilstandsvurdering 2023
6. Krav til legionellaovervåkning
7. Befolkningsframskriving, Sarpsborg kommune, 2025
8. Vurdering av barnehagetomter
9. Kommunedirektørens vurdering av barnehage- og skolebygg
10. Forskrift om skoletilhørighet i Sarpsborg kommune, 2023

